

DA LI ŽIVIMO BOLJE?

EFEKTI FINANSIJSKE POMOĆI SEVERU KOSOVA NAKON BRISELSKOG SPORAZUMA

Jovana Jakovljević, Sanja Sovrlić, Marija Milenković

Izdavač

InTER

Za izdavača

Dragiša Mijačić

Autori

Jovana Jakovljević

Sanja Sovrlić

Marija Milenković

Recenzija

Vesela Ćurković

Dragiša Mijačić

Tehnička podrška

Jasna Žarković

Dizajn

Tatjana Potežica

Godina

2016

Studija je izrađena u okviru projekta "Efekti ulaganja na severu Kosova nakon Briselskog sporazuma – da li živimo bolje?", finansiranog od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo. Sadržaj studije isključiva je odgovornost autora i ni u kom slučaju ne odražava stanovišta Kosovske fondacije za otvoreno društvo.

DA LI ŽIVIMO BOLJE?

**EFEKTI FINANSIJSKE POMOĆI SEVERU KOSOVA
NAKON BRISELSKOG SPORAZUMA**

Jovana Jakovljević, Sanja Sovrlić, Marija Milenković

UVOD

1

Sporazum o normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije, u javnosti poznat i kao Briselski sporazum, potpisan je 19. aprila 2013. godine. Jedan od neposrednih rezultata ovog sporazuma jeste održavanje lokalnih izbora na celoj teritoriji Kosova, uključujući i opštine na severu Kosova, koje je podržala i Vlada Republike Srbije, nakon čega su uspostavljene lokalne samouprave po zakonima Kosova. Na taj način stvoreni su uslovi za finansijsku podršku lokalnim samoupravama na severu Kosova, kako od strane Vlade Kosova, tako i od Evropske unije.

Tokom 2014. godine Vlada Kosova je počela sa izdvajanjem sredstava za podršku razvoju i integraciji četiri opštine na severu, a značajna sredstva za razvoj ovih opština uložila je i Evropska unija. Pored toga, na osnovu Sporazuma o carinama potpisanog između Beograda i Prištine, formiran je Fond za razvoj severa Kosova u koji se prikupljaju sredstva od carinjenja robe preduzeća iz četiri opštine sa severa Kosova, kao i robe koja je namenjena potrošnji u ovim opštinama.

Predmet ove analize biće ulaganja u četiri opštine na severu Kosova (Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić) iz tri izvora finansiranja: Fond za razvoj severa Kosova, Evropska unija i Vlada Kosova.

Početakom 2016. godine Institut za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) i RTV Mir iz Leposavića su pokrenuli istraživanje "Efekti ulaganja na sever Kosova nakon Briselskog sporazuma – da li živimo bolje?" sa ciljem doprinosa razumevanja procesa primene Briselskog sporazuma i poboljšanja informisanosti građana o koristima proisteklim iz tog sporazuma. Istraživanje je podržano u okviru koncepta "Reconnecting Mitrovica" koji finansira Kosovska fondacija za otvoreno društvo. Važno je naglasiti da nalazi i mišljenja izneta u ovoj studiji ne predstavljaju stavove Kosovske fondacije za otvoreno društvo.

U okviru istraživanja urađene su tri analitičke studije obima i efekata ulaganja u četiri opštine na severu Kosova, od kojih se prva odnosi na ulaganja Vlade Kosova u kapitalne projekte, druga na finansijsku podršku Evropske unije ovim opštinama, a treća na projekte podržane u okviru Fonda za razvoj severa Kosova (carinskog fonda). Na kraju je dat zaključak sa preporukama.

Na kraju ovog uvodnog dela važno je naglasiti da se istraživački tim susretao sa nizom izazova u realizaciji ove studije, pre svega u pristupu informacijama od javnog značaja, kako na lokalnom tako i na centralnom nivou.

SUFINANSIRANJE VLADE KOSOVA
U REALIZACIJI KAPITALNIH
INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA
NA SEVERU KOSOVA
U 2015. GODINI

2

2.1 UVOD

Nakon potpisivanja Briselskog sporazuma o normalizaciji odnosa između Vlade Kosova i Vlade Srbije u aprilu 2013. godine, u novembru iste godine održani su lokalni izbori i formirane su Skupštine opština po zakonima Kosova. Ovim su se stekli uslovi da ove lokalne samouprave koriste sredstva Vlade Kosova, kako za njihovo funkcionisanje tako i za kapitalne investicije.

Nakon konsultacija sa predstavnicima lokalnih samouprava sa severa Kosova, Vlada Kosova je tokom 2014. godine donela odluku kojom se predviđaju posebna finansijska sredstva za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata u ovim opštinama u 2015. godini. Ova sredstva u budžetu su navedena kao "Sufinansiranje Skupština Opština Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić", čime se naglašava eskluzivnost opština na severu Kosova za korišćenje ove budžetske stavke. Na ovaj način je poslata podrška izabranim predstavnicima lokalnih samouprava za integraciju tih opština u kosovski pravni sistem.

U okviru ove budžetske stavke je izdvojeno 15.170.000 evra, raspoređenih na osam resornih ministarstava: Ministarstvo za infrastrukturu, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture, omladine i sporta, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, Ministarstvo za zajednice i povratak i Ministarstvo administracije i lokalne samouprave.

Sredstva između opština su podeljena na osnovu kriterijuma koji su se odnosili na socio-demografske strukture opština, pre svega na broj stanovnika, ali i druge karakteristike (broj škola, broj dece, broj socijalno ugroženih lica, registrovanih sportskih klubova i sl.). Predstavnicima opština su imali primedbe na metodologiju raspodele sredstava, pre svega na procenu broja stanovnika, što je dovelo do naknadnih pregovora i kašnjenja u korišćenju sredstava iz ove budžetske stavke.

Pre početka realizacije sredstava za kapitalne infrastrukturne projekte resorna ministarstva su potpisala Sporazum o saradnji sa gradonačelnicima četiri opštine na severu Kosova.¹ Nakon potpisivanja ovog Sporazuma stvorili su se uslovi za alociranje finansijskih sredstava u odeljenju Trezora pri Ministarstvu finansija Kosova o čemu su bile obaveštene lokalne samouprave. Tek nakon dobijanja potvrde o obezbeđivanju sredstava u Trezoru lokalne samouprave su mogle da pokrenu tenderske procedure za realizaciju radova.

Važno je napomenuti da novac za realizaciju projekata nije uplaćivan na račune lokalnih samouprava, već su resorna ministarstva, preko odeljenja Trezora u Ministarstvu finansija, realizaciju projekata plaćala direktno izvođaču radova po osnovu dostavljenih građevinskih situacija koje su zajednički potpisivali inspekcijiski organi resornih ministarstava i lokalnih samouprava.²

2.2 OBIM REALIZACIJE SREDSTAVA ZA KAPITALNE INFRASTRUKTURNE PROJEKTE

U okviru posmatrane budžetske stavke lokalne samouprave sa severa Kosova su predložile 148 kapitalnih projekata za finansiranje, u ukupnom iznosu od 16.303.810 evra, s tim da su za pojedine projekte opštine predložile sufinansiranje i iz sopstvenih izvora.

¹ Zakon br. 05/L -001, Budžet Kosova za 2015. godinu

² Građevinska situacija (privremena i konačna), imaju tretman računa i predstavljaju dokument o izvršenom prometu, odnosno vrednosti izvedenih radova

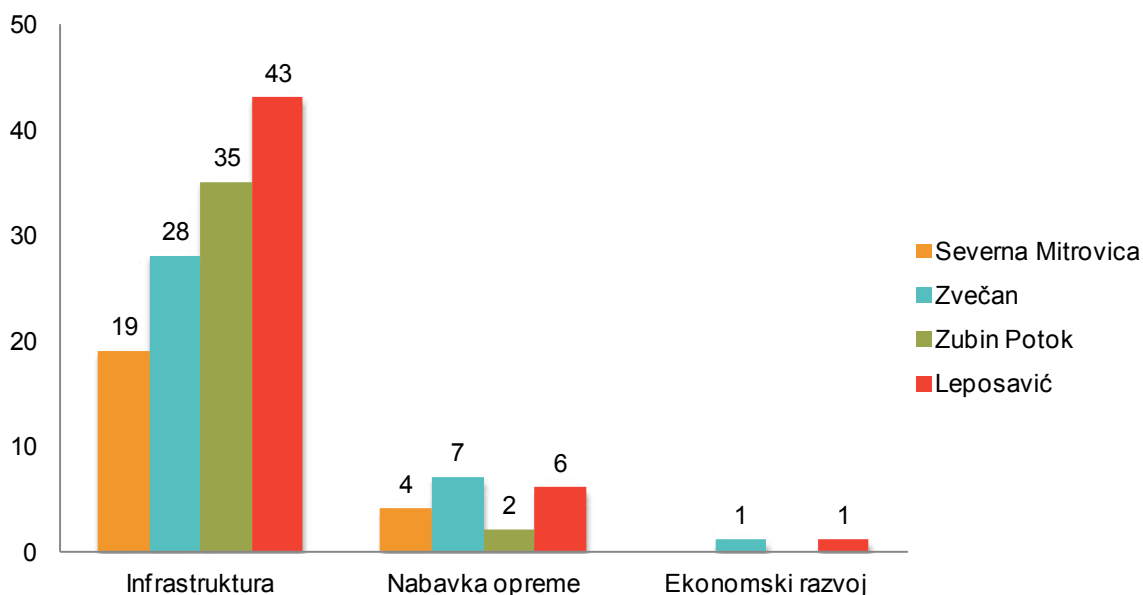
Tabela 1: Broj predloženih projekata i visina finansijskih sredstava traženih od resornih ministarstava

Ministarstva Vlade Kosova	Broj predloga projekata	Ukupna vrednost (u evrima)
Ministarstvo infrastrukture	20	3.651.000
Ministarstvo zdravlja	6	999.995
Ministarstvo kulture, omladine i sporta	8	1.270.000
Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	21	2.000.000
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	7	1.250.000
Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja	17	1.898.000
Ministarstvo za zajednice i povratak	30	4.251.000
Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	39	983.815
UKUPNO		16.303.810

Na osnovu kriterijuma za raspodelu finansijskih sredstava lokalnim samoupravama, pravo na najveća ulaganja je imala opština Leposavić (49 projekata, 4.858.955 evra), zatim Severna Mitrovica koja je predložila manji broj projekata ali su njihove vrednosti bile veće (23 projekta, 4.099.800 evra), zatim Zvečan (37 projekata, 3.997.445 evra) i na kraju Zubin Potok (37 projekata, 3.097.610 evra).

Među predloženim projektima, najzastupljeniji su bili oni koji su se odnosili na razvoj infrastrukture. U ovoj oblasti opština Leposavić je predložila 43 projekta u ukupnom iznosu od 4.633.175 evra, Severna Mitrovica 19 projekata u ukupnom iznosu od 3.219.800 evra, Zubin Potok je predložio 35 infrastrukturnih projekata za 3.007.610 evra i Zvečan 28 projekata u vrednosti od 3.513.175 evra. Ostatak projekata se odnosi za nabavku opreme, i to: 6 projekata u Leposaviću u ukupnom iznosu od 225.780 evra, u Severnoj Mitrovici 4 projekata ukupne vrednosti 880.000 evra, u Zubinom Potoku 90.000 evra za 2 projekta i u Zvečanu 284.270 za 7 projekata.

Kada su u pitanju projekti koji imaju direktan uticaj na ekonomski razvoj i razvoj preduzetništva, tu se mogu izdvojiti samo dva projekta, i to projekat "Izgradnja otkupne stanice za otkup poljoprivrednih i šumskih proizvoda" u Leposaviću, ukupne vrednosti 250.000 evra i projekat "Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća" u Zvečanu, za koji je izdvojeno 100.000 evra.

Grafikon 1: Najzastupljenije kategorije projekata po opštinama

Gledano prema sektorima, investicije koje se odnose na saobraćaj tj. putnu infrastrukturu su najzastupljenije u svim opštinama izuzev Severne Mitrovice: Zvečan sa 6 projekata ukupne vrednosti 830.000 evra, Zubin Potok sa 13 projekata ukupne vrednosti 1.289.050 evra i Leposavić sa 13 projekata ukupne vrednosti 1.818.805 evra. Sa druge strane u Severnoj Mitrovici je najveći broj projekata planiran za stambene zgrade, ukupno 6 projekata, vrednosti 889.900 evra.

Međutim, broj projekata za određeni sektor ne odražava u potpunosti i finansijska sredstva za isti. Dok je u opštinama Zubin Potok i Leposavić sektor saobraćaja dominantan i po broju projekata i po visini finansijskih sredstava, u druge dve opštine na severu Kosova je drugačije stanje. Gledano na taj način, u Severnoj Mitrovici su najveća ulaganja planirana za obrazovanje, 1.100.000 evra za 3 projekta, a u opštini Zvečan za socijalnu zaštitu 1.150.000 evra kroz 4 projekta.

Tabela 2: Visina planiranih finansijskih ulaganja po sektorima i opštinama (u evrima)

Sektor	Leposavić	Severna Mitrovica	Zubin Potok	Zvečan
Saobraćaj	1.818.805	340.000	1.289.050	830,000
Javna rasveta	195.195	190.000	350.000	100,000
Lokalna samouprava	170.000	100.000	19.760	69,360
Zdravstvo	199.995	600.000	110.000	129,580
Obrazovanje	504.980	1.130.000	159.890	250,000
Kultura i tradicija	60.000	9.900	10.000	44,890
Vodovod i kanalizacija	53.980	120.000	19.300	159,870
Socijalna zaštita	250.000	420.000	640.000	1,250,000
Zaštita životne sredine	77.195	50.000	80.000	89,220
Stambene zgrade	98.000	889.900		9,525
Komunalni otpad	122.805	125.000	170.000	
Mladi, sport i rekreacija	991.000		249.610	430,000
Uređenje grobalja	67.000			465,000
Razvoj preduzetništva i MSP				100,000
Zaštita od požara				70,000
Podrška preradi mesa, povrća...	250.000			

Projekti finansirani od određenih ministarstava su, gledano po sektorima, u pojedinim slučajevima bili neusklađeni sa delokrugom rada tog ministarstva. Tako je iz Ministarstva obrazovanja nauke i tehnologije planirano 4,8% projekata za vodovod i kanalizaciju, iz Ministarstva rada i socijalnog staranja 14,3% projekata za zaštitu životne sredine, iz Ministarstva za zajednice i povratak 16,7% projekata za uređenje grobalja.

Kao pozitivan primer usklađenosti projekta sa resorom određenog ministarstva može se uzeti projekat "Izgradnja 20 kuća za interno raseljena lica iz socijalnih kategorija" koji je predat Ministarstvu za zajednice i povratak, a predlog projekta je stigao iz opštine Zvečan.

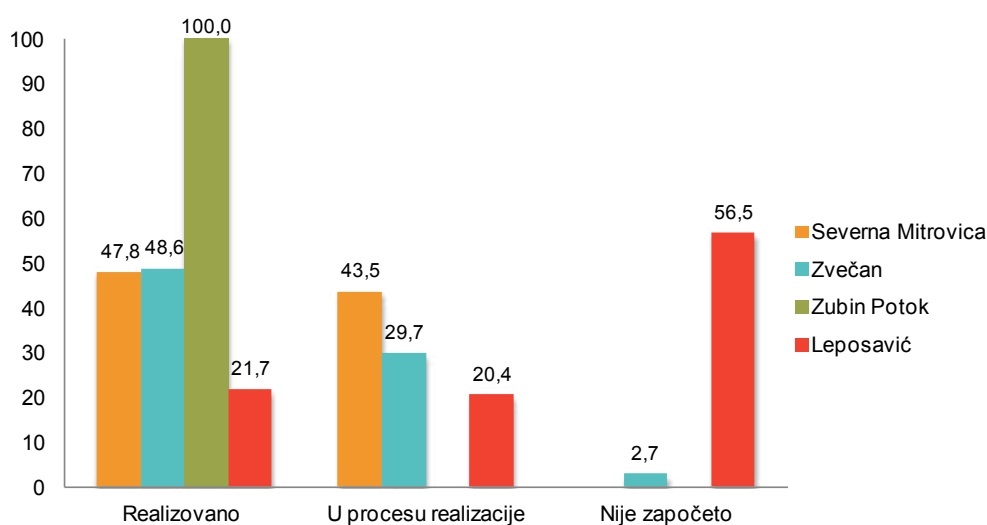
Tabela 3: Najzastupljeniji sektori po ministarstvima

Ministarstva Vlade Kosova	Sektor	Procenat po sektorima (%)
Ministarstvo infrastrukture	Saobraćaj	80
Ministarstvo zdravlja	Zdravstvo	100
Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Mladi, sport i rekreacija	62,5
Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Obrazovanje	95,2
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Socijalna zaštita	71,4
Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Zaštita životne sredine i komunalni otpad	41
Ministarstvo za zajednice i povratak	Socijalna zaštita	16,7
Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Lokalna samouprava	10,3

2.3 PROCENAT REALIZACIJE PLANIRANIH PROJEKATA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA

Od ukupno 148 projekata, koliko je planirano u lokalnim samoupravama na severu Kosova, realizovano je 76 projekata, 31 je u procesu realizacije, dva su poništena, jedan nije realizovan, dok 27 projekata nije ni započelo sa realizacijom.³

Jedino je opština Zubin Potok uspela da realizuje sve projekte, dok je realizacija u ostalim opštinama manja od 50%. Opština Zvečan je realizovala 48,6% projekata, u procesu realizacije je 29,7%, a 2,7% nije ni započeto. Ostalih 2,7% nije ni odobreno.⁴ Opština Severna Mitrovica je realizovala 47,8% planiranih projekata, u procesu realizacije je 43,5%, dok su 2 projekta poništena u resornim ministarstvima i nisu ušla u proces realizacije. Najniži procenat realizacije je u opštini Leposavić koja je realizovala svega 21,7% projekata, procesu realizacije je 20,4%, nije započeto 56,5%, dok za 6,1% nije poznat status projekata.

Grafikon 2: Procenat realizacije projekata po opštinama

³ Preostalih 11 projekata su oni kojima je promenjena namena, nisu potpisani Memorandum ili su podaci koji nedostaju, a odnose se pre svega na opštinu Leposavić

⁴ Ono što se tretira kao „nije odobreno“ su projekti koji su inicirani od lokalne samouprave prema određenom ministarstvu, ali je urađena promena namene za drugi projekat, nije potpisan Memorandum sa ministarstvom ili su postojale prepreke za realizaciju (Npr. nabavka vatrogasne opreme, projekat inicijalno tražen od MALS-a, ali je opštini Zvečan dat odgovor da tu opremu može nabaviti samo MUP Kosova, što je ograničilo ovu lokalnu samoupravu da izvrši prenamenu sredstava u predviđenom roku)

Kada su u pitanju realizovana sredstva, koja se odnose na završene i projekte u procesu realizacije, u opštini Zubin Potok je ukupno utrošeno 3.058.388 evra, u opštini Zvečan 2.165.963 evra, u Severnoj Mitrovici 1.984.188 evra, dok je u opštini Leposavić ukupno utrošeno samo 2.967.976 evra. Značajan deo utrošenih sredstava u opštini Leposavić se odnosi na izgradnju olimpijskog bazena, za koji je utrošeno 849.891 evra (ukupna planirana vrednost ovog projekta je 850.000 evra). Međutim, ovaj projekat je bio predmet skupštinskih rasprava u ovoj lokalnoj samoupravi jer nije poznato na koji način su plaćane privremene građevinske situacije s obzirom na to da visina utrošenih finansijskih sredstava ne odražava trenutno stanje radova na terenu.

Razlozi koji su doveli do kašnjenja u procesu realizacije projekata su problem sa potpisivanjem Memoranduma, a kasnije i odobravanje sredstava na korišćenje odnosno dostavljanje Sertifikata o rezervisanim sredstvima od strane odeljenja Trezora iz Ministarstva finansija. Iz tih razloga je novac za pojedine projekte bio na raspolaganju tek početkom septembra 2015. godine, a tenderski postupak se mogao pokrenuti tek nakon toga. Umesto da se dokumentacija i procedura izbora izvođača radova obavi tokom proleća, zbog kašnjenja sa alokacijom i rezervacijom sredstava, postupci su pokrenuti tek u jesenjim mesecima. Samim tim, sa početkom izvođenja radova se kasnilo u startu, a kašnjenju su kasnije doprineli loši vremenski uslovi i niske temperature.

Iako je rok za realizaciju projekata bio decembar 2015. godine, tri od četiri lokalne samouprave nisu privedle kraju započete projekte, čak ni do jula 2016. godine. Ukoliko rebalansom budžeta sredstva ne budu odobrena na korišćenje, postoji realna opasnost da projekti ne budu završeni ni u 2016. godini. U tom slučaju će lokalne samouprave morati da traže dodatna sredstva iz budžeta Vlade Kosova ili druge izvore finansiranja, kako bi završili projekte koji su već u procesu realizacije. S obzirom na to da je u opštini Leposavić najniži procenat realizacije planiranih projekata, i da postoji čak 26 projekata čija realizacija nije ni započeta, najveće su šanse da ova opština ne uspe da realizuje sve započete projekte.

2.4 ZAKLJUČAK

Iako je Vlada Kosova u 2015. godini izdvojila značajna sredstva za kapitalne projekte u lokalnim samoupravama na severu Kosova, opšti je utisak da su opštine bile prilično ambiciozne prilikom predlaganja broja i veličine projekata koji bi se realizovali na njihovim teritorijama, naročito kad se ima u vidu da većina opština nije imala dovoljno tehničkih i administrativnih kapaciteta da pripreme i realizuju projekte takvog obima. Jedino je opština Zubin Potok uspela da realizuje sva tražena sredstva, dok je procenat realizacije u ostalim opštinama ispod 50%. Otuda se izvodi zaključak da bi bilo svrsishodnije da se realizacija izdvojenih sredstava podelila na dva ili tri budžetska ciklusa, a ne na jedan.

Ograničenost u trošenju raspoloživih sredstava je takođe uticala na tip projekata koji se predlagao. Naime, većina predloženih projekata se odnosila na asfaltiranje lokalnih puteva i ulica, uređenje saobraćajnica, ali i saniranje stambenih objekata, izgradnju vodovodnih i kanizacionih mreža i sl. Veoma mali broj ovih projekata može se smatrati "kapitalnom investicijom", uglavnom su u pitanju popravke, sanacije i nadogradnja već postojeće infrastrukture. Za ovakve projekte nije bilo potrebe za komplikovanom tehničkom dokumentacijom ili za izdavanje građevinskih dozvola, što je posebno osetljivo pitanje za političke strukture na severu Kosova.

Realizovani projekti svakako su doprineli poboljšanju kvaliteta života građana četiri opštine na severu Kosova; veliki broj ulica i seoskih puteva je asfaltiran, uložena su značajna sredstva u izgradnju ili renoviranje javnih zgrada i objekata, nabavku opreme, javnu rasvetu, socijalnu zaštitu, unapređenje sportske infrastrukture, stanogradnju. Međutim, na polju ekonomskog razvoja se ne mogu očekivati značajni efekti, uglavnom zbog činjenice da se zanemarljivo mali broj projekata direktno odnosio na ovu oblast (1,3% ili 2 od 148 projekata).

Na kraju je potrebno napomenuti i bitan zaključak da građani nisu učestvovali u odabiru predloženih projekata, a takođe je nepoznata i uloga Skupština opština u ovom procesu. Pored toga, proces realizacije projekata nije bio transparentan, kako od strane predstavnika lokalnih samouprava tako i od strane ministarstava Vlade Kosova. Ni jedna strana se nije javno oglašavala o ovim projektima, pa čak ni nakon uspešne realizacije sredstava. Otuda su građani ostali uskraćeni za informaciju šta je sve urađeno na njihovoj teritoriji, iz kojih sredstava i pod kojim uslovima.

FINANSIJSKA PODRŠKA
EVROPSKE UNIJE NA
SEVERU KOSOVA

3

3.1 UVOD

Kosovo je od 1999. godine do danas dobilo više od 2 milijarde evra pomoći od Evropske unije (EU).⁵ U početku su sredstva bila usredsređena na mere humanitarne pomoći i obnove, dok se fokus tokom godina menjao u korist podsticanja razvoja kosovskih institucija, održivi privredni razvoj i osiguravanje evropske budućnosti Kosova.

Nakon proglašenja nezavisnosti Kosova, tek 2010. godine EU je počela da finansira prve projekte na severu Kosova. Od tada je pružana finansijska podrška u okviru 7 različitih programa, u okviru kojih je izdvojeno preko 54,5 miliona evra za 124 projekata koji su realizovani na teritoriji četiri severne opštine (Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan).

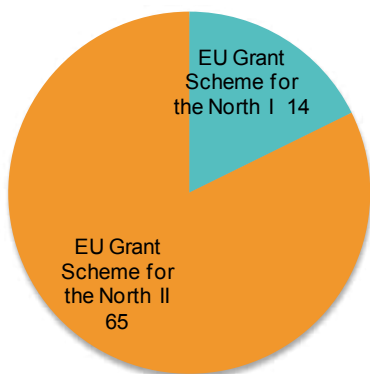
Usled činjenice da korisnici sa severa Kosova nisu imali prilike da konkurišu za sredstva koja su bila dostupna u ostalim delovima Kosova, u februaru 2013. godine EU je lansirala prvi poziv namenjen isključivo korisnicima iz ovih opština pod nazivom EU Grant Scheme for the North I, u okviru kojeg je realizovano 14 projekata. Nakon potpisivanja Briselskog sporazuma i održavanja lokalnih izbora, stvorili su se uslovi za objavljivanje i druge grant šeme za sever Kosova, EU Grant Scheme for the North II, gde je poseban deo bio namenjen za razvoj opštinske infrastrukture. Ovo je bio prvi put da su lokalne samouprave sa severa Kosova mogle da apliciraju za korišćenje sredstava EU.⁶ Ovaj poziv je nastao u okviru EU paketa dodatne pomoći od 38,5 miliona evra za četiri opštine na severu Kosova. Pored toga, korisnici sa severa Kosova su takođe dobili mogućnost da učestvuju na pozivima koji su se odnosili na celu teritoriju Kosova.

U narednom delu dat je prikaz finansijske podrške EU u okviru dve grant šeme koje su se odnosile samo na korisnike sa severa Kosova. Ovaj prikaz bavi se obimom podrške, implementacijom projekata, kao i ostvarenim rezultatima koji se reflektuju na život građana u ovim opštinama.

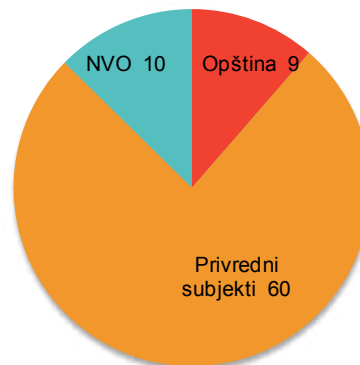
3.2 OBIM FINANSIJSKE POMOĆI EU KROZ DVE GRANT ŠEME ZA SEVER KOSOVA

U okviru dve grant šeme za sever Kosova, EU Grant Scheme for the North I (GS I) i EU Grant Scheme for the North II (GS II), ukupno je izdvojeno 9.503.637 evra za finansiranje 79 projekata koje su realizovale opštine, privredni subjekti i nevladine organizacije sa teritorije opština Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan.

Grafikon 3: Broj projekata po programu

Grafikon 4: Broj projekata prema korisnicima po grant šemama I i II

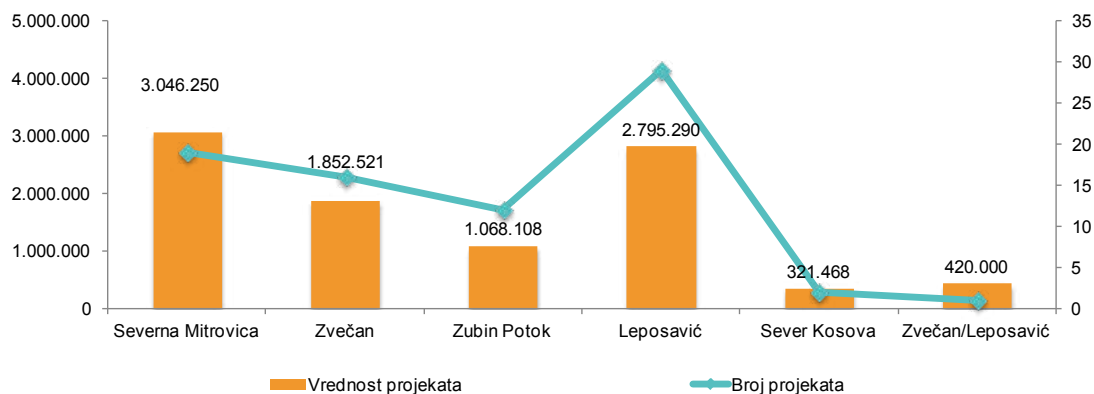

⁵ Internet stranica Kancelarije Evropske unije na Kosovu: <http://bit.ly/2cRDjgc>

⁶ Izuzetak je opština Zubin Potok koja je u saradnji sa nevladinom organizacijama realizovala dva projekta u okviru grant šema EURED I i EURED III.

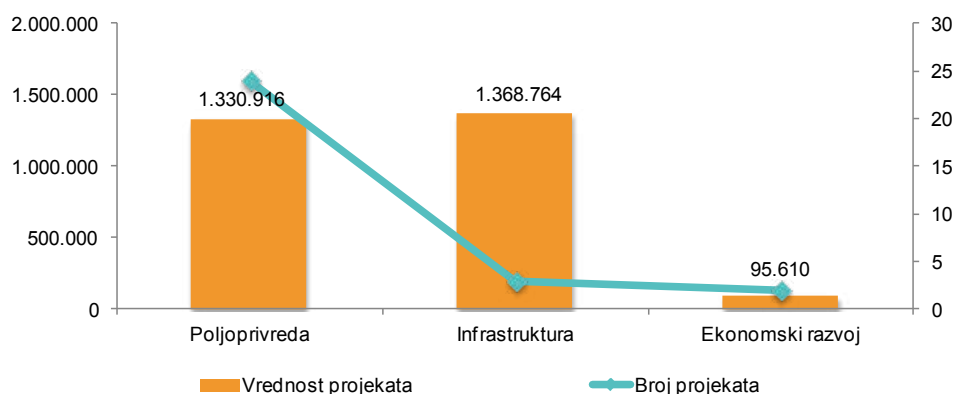
EU je kroz ove programe podržavala razvoj opštinske infrastrukture, ekonomski razvoj, razvoj poljoprivrede i razvoj nevladinog sektora. U skladu sa tim, na teritoriji opštine Leposavić je finansirano 29 projekata, u opštini Severna Mitrovica 19, u opštini Zvečan 16, u opštini Zubin Potok 12. Osim toga, finansirana su dva projekta koje su realizovale međunarodne nevladine organizacije u opštinama na severa Kosova. Takođe, finansiran je i projekat razvoja poljoprivrednih zadruga koji su zajednički realizovali opština Zvečan, opština Leposavić i nevladina organizacija Centar za razvoj lokalnih sredina. Vrednost tih projekata je 741.468 evra.

Grafikon 5: Broj i vrednost projekata po opštinama

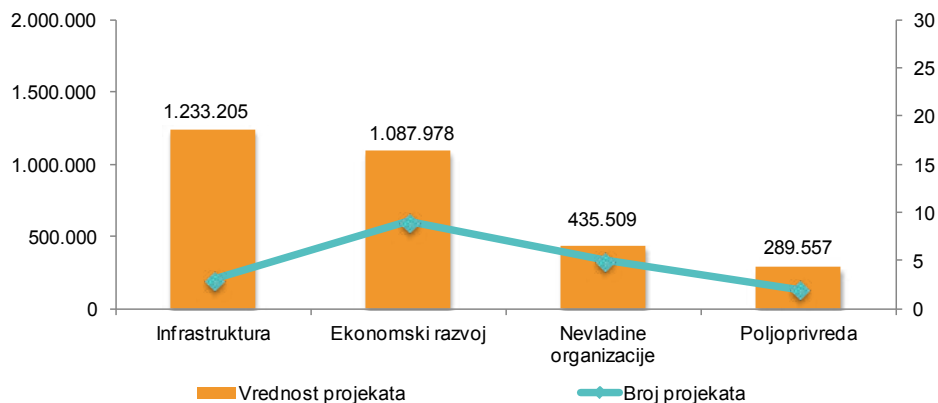

U opštinu Leposavić je kroz 29 projekata uloženo 2.795.290 evra. Gotovo polovina tog iznosa, zapravo 1.330.916 evra, usmerena je na razvoj poljoprivrede kroz finansiranje 24 projekta. Za razvoj opštinske infrastrukture kroz 3 projekta je izdvojeno 1.368.763 evra, a za podsticanje ekonomskog razvoja u ovoj opštini ukupno 95.610 evra. Do sada nijedna nevladina organizacija iz Leposavića nije korisnik finansijske podrške iz dva EU poziva koja su predmet ove analize.

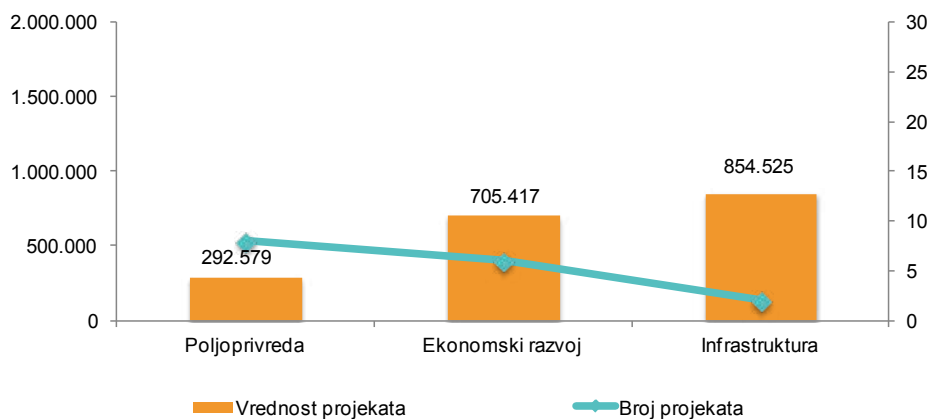
Grafikon 6: Sredstva planirana u opštini Leposavić, po sektorima

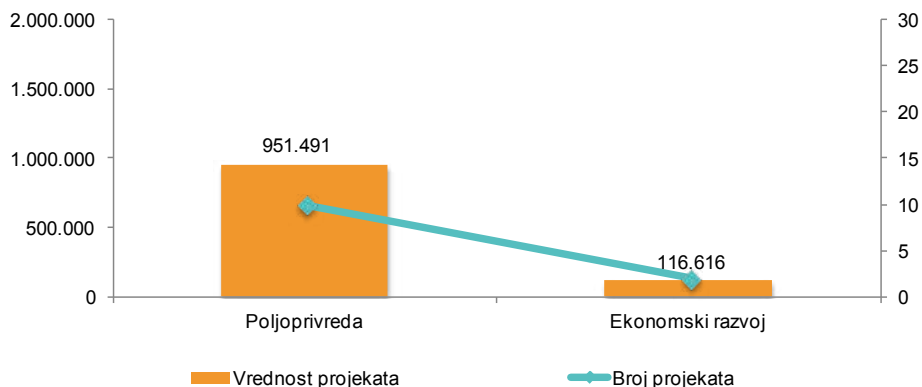
EU je sa 3.046.249 evra podržala korisnike iz opštine Severna Mitrovica, gde je finansirano 19 projekata. Za 3 projekta za razvoj opštinske infrastrukture je izdvojeno 1.233.205 evra. Najveći broj projekata u opštini Severna Mitrovica je usmeren na ekonomski razvoj i razvoj nevladinog sektora, i to 9 projekata u oblasti ekonomskog razvoja za koje je izdvojeno 1.087.977 evra, i 5 projekata podrške nevladinim organizacijama za koje je izdvojeno 435.509 evra. U oblasti razvoja poljoprivrede, finansijsku podršku su dobila 2 projekta u iznosu od 289.557 evra.

Grafikon 7: Sredstva planirana u opštini Severna Mitrovica, po sektorima

U opštini Zvečan je finansirano 16 projekata u ukupnoj vrednosti od 1.852.521 evra. Za razvoj poljoprivrede je kroz 8 projekata izdvojeno 292.579 evra. Značajno više sredstava je uloženo za podršku ekonomskom razvoju, 705.416 evra. Taj iznos je raspoređen na 6 različitih projekata. Doprinos razvoju opštinske infrastrukture je ostvaren kroz podršku 2 projekta u vrednosti od 854.525 evra. EU finansijska podrška ovoj opštini nije uključivala projekte za razvoj nevladinog sektora.

Grafikon 8: Sredstva planirana u opštini Zvečan, po sektorima

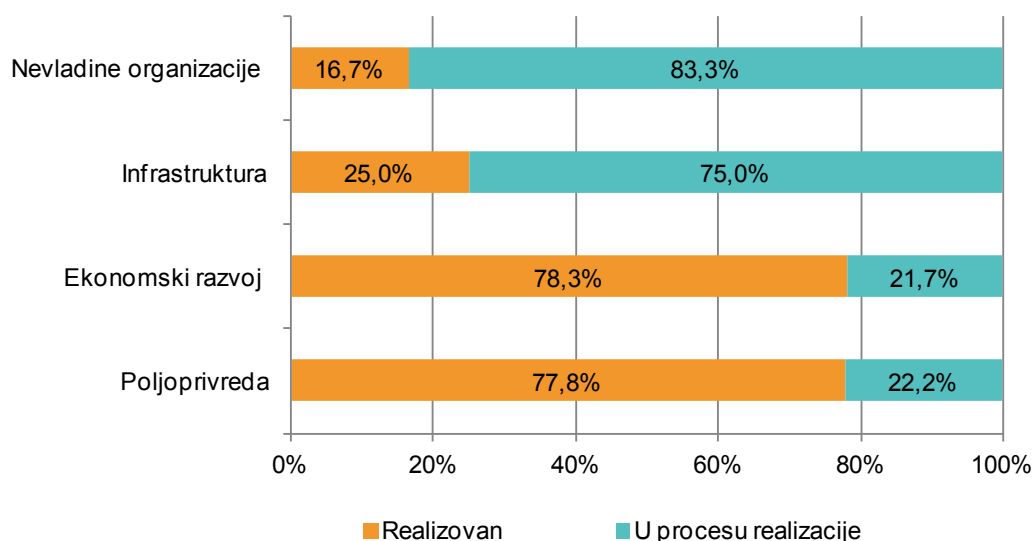
Najmanje odobrenih projekata i sredstava je za opštinu Zubin Potok. Za ukupno 12 projekata je izdvojeno 1.068.108 evra, od čega je 951.491 evra uloženo u 10 projekata iz oblasti razvoja poljoprivrede, a preostali iznos 116.616 evra u 2 projekta u oblasti ekonomskog razvoja. U ovoj opštini EU nije podržala projekte u oblasti infrastrukture i podrške nevladinim organizacijama.

Grafikon 9: Sredstva planirana u opštini Zubin Potok, po sektorima

Vrednost pojedinačnih projekata u sve četiri opštine na severu Kosova se kreće između 20.000 i 484.807 evra. Prosečna vrednost projekta je najviša u opštini Severna Mitrovica i iznosi 160.328 evra, dok je najniža u opštini Leposavić i iznosi 102.922 evra. Vreme u kojem se projekti realizuju se kreće u rasponu od 12 do 24 meseca. U programima dominiraju projekti čije je trajanje 12 meseci (30 projekata, ili 38% od ukupnog broja projekata), a zatim slede projekti u trajanju od 24 meseca (23 projekata, 29%). Svi projekti čije je trajanje između 12-18 meseci (ukupno 56) do sada su realizovani, dok je preostalih 26 projekata, čije je trajanje između 20-24 meseca, u procesu realizacije.

Od ukupnog broja projekata, više od polovine (44 projekata) je usmereno na podsticanje razvoja poljoprivrede, ekonomski razvoj je podstaknut kroz 21 projekat, podrška razvoju opštinske infrastrukture se realizuje kroz 8 projekata, a nevladin sektor je podržan kroz 6 projekata. Shodno tome, najbolji stepen realizacije imaju projekti iz oblasti ekonomskog razvoja 78,3% i projekti koji se odnose na razvoj poljoprivrede 77,8%. Projekti nevladinih organizacija i infrastrukturni projekti su u velikoj meri još uvek u procesu realizacije.

Grafikon 10: Stepen realizacije projekata, po sektorima

3.3 EFEKTI PROJEKATA FINANSIRANIH IZ EU PROGRAMA

S obzirom na činjenicu da je većina finansiranih projekata ili nedavno završena ili u toku realizacije, prilično je rano meriti dugoročne efekte koje su oni postigli na društveno-ekonomske promene. Međutim, kroz prikupljanje i analizu primarnih i sekundarnih podataka došlo se do određenih nalaza koji pokazuju ostvarene rezultate na severu Kosova.

Kroz finansijsku pomoć Evropske unije opštine su pokrenule rešavanje nekih značajnih regionalnih projekata, kao što su regionalna deponija za tri severne opštine, ili regionalna saobraćajnica između Zubinog Potoka i Istoka, ali i lokalnih projekata kao što su izgradnja autobuske stanice i renoviranje doma zdravlja u Severnoj Mitrovici, vodovodne i kanalizacione mreže u Zvečanu, ili obdaništa u Lešku. Realizacijom ovih projekata lokalne samouprave su donekle podigle svoje interne kapacitete za rad na EU projektima, mada je evidentno da nijedna opština nije sistematski organizovala svoje službe u cilju efikasnije realizacije ovih projekata.

Značajni pozitivni rezultati su ostvareni na nivou individualnih preduzeća podržanih u okviru projekata. Ova preduzeća su unapredila proizvodne kapacitete, uvodili su ISO standarde, unapredili kvalitet pakovanja i brendiranja proizvoda, što je doprinelo povećanju njihovog broja zaposlenih u opsegu od 30-70% kao i na povećanju efikasnosti proizvodnje čak i do 400%. Na primer, zahvaljujući sredstvima koje je EU obezbedila za kupovinu poljoprivrednih mašina, projekat uzgoja dinja ostvario veoma dobre rezultate. Troškovi proizvodnje su smanjeni čak 40%, a očekuje se da će obim proizvodnje biti povećan za oko 23%. Osim toga, na tom poljoprivrednom gazdinstvu se povećao i broj sezonskih radnika.

Značajniji efekti su postignuti kroz projekat izgradnje hladnjače u Zubinom Potoku koja opslužuje ne samo okolne opštine već i druge delove Kosova. Uz pomoć sredstava EU na istoj hladnjači su izgrađeni i solarni paneli, čime se obezbedila nezavisnost u snabdevanju električnom energijom u letnjem periodu. Projektom je takođe

uspešno uveden HACCP standard, što je dovelo do toga da 99% voća iz ove hladnjače svog krajnjeg kupca nalazi na inostranom tržištu. Svaki izvezeni šleper proizvoda iz ove hladnjače omogućava godišnju zaradu za 12 radnika. Imajući u vidu da je prošle godine ukupno izvezeno 24 šlepera voća, prostom računom se dolazi do podatka da je time obezbeđena zarada za 288 radnika. Pored toga, postojanje hladnjače je podstaklo poljoprivredne proizvođače da pokrenu nove zasade voća, pa je poslednjih godina površina pod zasadima maline u Zubinom Potoku uvećana čak četiri puta.

EU podrška privrednim subjektima na severu Kosova je doprinela njihovoj registraciji u kosovski pravni sistem kao i otvaranje bankovnih računa kod kosovskih poslovnih banaka. Na ovaj način privredni subjekti koji su bili korisnici programa morali su da se upoznaju sa zakonskim procedurama za vođenje poslovnih knjiga, uvoza i izvoza, plaćanje carina i poreza, registracije zaposlenih i sl. Pored toga, na posredan način, EU finansijska sredstva su takođe uticala na registraciju građana kod kosovskih institucija zarad dobijanja ličnih dokumenata (pre svega ličnih karata).

Privredni subjekti takođe ističu pozitivne efekte EU projekata na poboljšavanje procedura za upravljanje svim preduzećima. Tehnike upravljanja projektima i izveštavanja koje su primenjivali tokom realizacije EU projekata su nastavili da primenjuju na svoje redovno poslovanje, što je dovelo do povećanja efikasnosti u radu, boljem arhiviranju podataka i finansijskom upravljanju.

Positivni efekti su postignuti i na polju razvoja organizacija civilnog društva. Kroz finansijsku podršku Evropske unije (i drugih donatora, pre svega KFOS-a i USAID-a) na severu Kosova je stvoreno dinamično društveno okruženje u kojem aktivno deluje par desetina nevladinih organizacija kroz pokretanje društveno odgovornih kampanja i javnih debata. Neke od nevladinih organizacija su takođe uključene u realizaciju projekata ekonomskog razvoja, pre svega u oblasti razvoja poljoprivrede i preduzetništva, ali i drugih sektora (zaštita životne sredine i slično).

Značajni pozitivni efekti su postignuti u povezivanju različitih aktera, pre svega na saradnji između opština i nevladinih organizacija, kao i na saradnji između privatnog sektora i nevladinih organizacija. Nvladine organizacije su svojom fleksibilnošću i znanjem uspele da se nametnu kao značajni faktori, bilo pri mobilizaciji aktera prilikom osmišljavanja predloga projekta ili u koordinaciji tokom realizacije projekata.

RAZVOJ TURIZMA U OPŠTINI ZUBIN POTOK

U okviru EURED III šeme EU je podržala projekat "Outdoor In – razvoj turizma u opštini Zubin Potok", koji su zajednički realizovali Institut za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) i opština Zubin Potok u periodu od 2013-2015. godine. Iako Zubin Potok ima fantastične prirodne uslove za razvoj aktivnog turizma jer se na ograničenom prostoru nalaze jezero Gazovide, planine Mokra gora i Rogozna i reka Ibar, pre ovog projekta nije postojala ni jedna organizovana inicijativa da se iskoriste ovi potencijali u cilju ekonomskog razvoja ove opštine. Međutim, projekat je uspeo da pokrene razvoj aktivnog turizma na teritoriji Ibarskog Kolašina* kroz delovanje u okviru nekoliko pravaca: od izgradnje Strategije razvoja turizma opštine Zubin Potok za period 2015-2020, preko osnivanja organizacije za upravljanje destinacijom, do razvoja turističke infrastrukture (izgradnja prve javne plaže na jezeru Gazivode, mreže od 120km planinarskih i biciklističkih staza, izgradnje veštačke stene za sportsko penjanje i teretane na otvorenom), organizacije turističkih događaja i promocije Ibarskog Kolašina kao popularne destinacije za aktivni turizam.

Nakon ovog projekta, razvoj turizma na Kosovu je podržala Ambasada Finske na Kosovu kroz dva projekta koja su se odnosila na razvoj atraktivnih turističkih sadržaja (Via Ferrata, MTB) kao i podršku integraciji ruralnog stanovništva u turističku privredu. Pomoć u razvoju turizma u Ibarskom Kolašinu su pružile i druge razvojne agencije, kao što su SDC preko PPSE/Swisscontact projekta, USAID Empower i UNDP.

Opština Zubin Potok je takođe realizovala nekoliko projekata koji su doprineli razvoju turizma, od impozantnih stepenica do vhra Gradina iznad Zubinog Potoka koje su urađene u okviru EU programa "Prelepo Kosovo" do izgradnje rafting staze na reci Ibar, a u toku je izgradnja zatvorenog bazena. Pored toga, opština Zubin Potok planira izgradnju planinarskog doma i popravku lokalnih puteva do turističkih destinacija.

Privatni sektor je takođe prepoznao značaj razvoja turizma u Ibarskom Kolašinu, tako da je predhodnih godina otvoreno nekoliko novih restorana i kampova, uglavnom pored jezera Gazivode.

Uspešnom promocijom, Ibarski Kolašin je postao u kratkom vremenu prepoznatljiv na mapi popularnih destinacija za aktivni turizam na Zapadnom Balkanu, o čemu govori činjenica da je ova lokacija uvrštena u svetski poznate turističke vodiče Lonely Planet i Petit Futé.

Sve ovo je doprinelo povećanju prilivu domaćih i inostranih turista u Ibarskom Kolašinu. U 2016. godini procenjuje se da će ovu destinaciju posetiti oko 1,000 turista i oko 5,000 posetilaca, od čega će lokalna privreda prihodo-vati oko 150-200,000 evra.

* Ibarski Kolašin je tradicionalni naziv za opštinu Zubin Potok

3.4 ZAKLJUČAK

U kratkom vremenskom roku Evropska unija je uložila značajna finansijska sredstva na teritoriji četiri opštine na severu Kosova za projekte koji su ciljali rešavanje različitih društveno – ekonomskih problema. U periodu od 6 godina (2010-2016) EU je izdvojila preko 54,5 miliona evra za realizaciju 124 projekata. Naročito se ističe finansiranje 79 projekata u periodu 2013-2016, u okviru dve grant šeme koje su se odnosile isključivo na korisnike iz posmatranih opština.

Postavlja se logično pitanje da li su postignuti rezultati proporcionalni ulozenim sredstvima, na koje ova kratka analiza svakako ne može dati jasan odgovor. Međutim, postoji više pokazatelja koji ukazuju na to da su prioriteta ubrzane integracije opština na severu u političko-pravni sistem Kosova preovlađivali u odnosu na rešavanje razvojnih problema u tim opštinama.

Paket finansijske pomoći na severu Kosova je usledio neposredno pre, a naročito neposredno nakon potpisivanja Briselskog sporazuma, kako bi se ohrabrile novoizabrane lokalne samouprave sa severa Kosova da uzmu učešće u rešavanju nagomilanih problema na svojoj teritoriji. Prioriteti i mehanizmi finansijske pomoći određeni su u brzom postupku, vodeći više računa o distribuciji sredstava u kratkom vremenskom roku nego o dugoročnim efektima koji se žele postići. Otuda su zanemarene činjenice da ne postoji dovoljno kapaciteta u lokalnim samoupravama da selektuju i realizuju strateške projekte koji bi ostvarili značajne efekte na društveno-ekonomski razvoj, naročito ne u obimu ogromnih sredstava koja su stavljena na raspolaganje. U procesu odabira projekata i pisanja aplikacija opštine su dobile pomoć od strane Regionalne razvojne agencije Sever kao i od UNDP savetnika gradonačelnicima opština sa severa Kosova, ali ova pomoć nije dovela do toga da se jačaju administrativni kapaciteti lokalnih samouprava već se povećala tražnja za eksternom tehničkom pomoći. Pored toga, u svojim projektima opštine su se držale rešavanja redovnih komunalnih i socijalnih problema, kao što su izgradnja vodovodnih i kanalizacionih mreža, javnih objekata, sanacija lokalnih puteva, i slično, što je svakako bilo korisno za lokalnu zajednicu, ali nije dovelo do značajnih rezultata na polju ekonomskog razvoja.

EU finansijska pomoć je takođe podržala značajan broj privrednih subjekata koji su dobili direktnu bespovratnu pomoć za unapređenje svog poslovanja. Programom je određeno da se podržavaju projekti u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane, dok ostali sektori nisu obuhvaćeni podrškom. Najznačajniji rezultati su postignuti kroz podršku Zemljoradničkoj zadruzi u Zubinom Potoku koja je bila korisnik nekoliko EU projekata, kao i projekata ostalih donatora. Međutim, u ostalim slučajevima se uglavnom radi o podršci individualnim preduzetnicima i porodičnim preduzećima bez značajnog uticaja na zapošljavanje i privredni razvoj.

U okviru dve grant šeme, Evropska unija podržala je deset projekata za razvoj nevladinog sektora, gde su svi korisnici ovih projekata iz Severne Mitrovice. Ovo je dovelo do toga da su aktivnosti nevladinih organizacija u Severnoj Mitrovici mnogostruko veći od drugih opština, samim tim i vidljivost Evropske unije u ovoj opštini je mnogo veća nego u ostalim opštinama. Međutim, bitno je napomenuti da su par nevladinih organizacija bile korisnici EU sredstava koja su se odnosila na druge oblasti, pre svega na ekonomski razvoj i razvoj poljoprivrede.

Kada je reč o vidljivosti EU finansijske pomoći na severu Kosova, opšti je utisak da ona nije proporcionalna visini ulozenih sredstava. Najmanje su vidljivi projekti koje realizuje privatni sektor o kojima se generalno vrlo malo zna u javnosti, dok su najviše vidljivi projekti nevladinih organizacija koji su često pristuni u lokalnim medijima i na društvenim mrežama. Vidljivost projekata koje realizuju opštine direktno zavisi od političke volje lokalnih vlasti da promovišu ulaganja Evropske unije na svojoj teritoriji. Međutim, svakako se primećuje pozitivan trend kod lokalnih političkih lidera, nevladinih organizacija i medija sa severa Kosova da se aktivnije uključuju na promociji projekata koji se finansiraju iz sredstava EU.

FOND ZA RAZVOJ SEVERA KOSOVA

4

4.1 UVOD

Prvi sastanak predstavnika Beograda i Prištine od jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova održan je u Briselu, u martu 2011. godine. Nepune dve godine kasnije, u januaru 2013. godine dijalog je rezultirao odlukom o osnivanju Fonda za razvoj severnih opština (Fond) u okviru Sporazuma o carini.

Cilj osnivanja Fonda jeste da se podrži socio-ekonomski razvoj u četiri opštine na severu Kosova: Leposavić, Severna Mitrovica, Zubin Potok i Zvečan. Sredstva za Fond se obezbeđuju od carinskih prihoda prikupljenih na prelazu 1 (Jarinje) i 31 (Brnjak), od carinjenja robe koja je namenjena za sever Kosova kao i od carinjenja robe preduzeća koja su registrovana u četiri opštine sa severa Kosova.

Do kraja avgusta 2016. godine u Fondu je prikupljeno više od 9,4 miliona evra, a do tada je Upravni odbor odobrio 22 različita projekta ukupne vrednosti od približno 7,5 miliona evra. Većina projekata je u fazi implementacije, dok je određeni broj predloga projekata vraćen na tehničku doradu i ponovno dostavljanje Upravnom odboru.

U nastavku rada će biti dat kratak pregled nastanka Fonda i njegovog funkcionisanja, a takođe će se analizirati obim podrške opštinama na severu Kosova iz ovog Fonda.

4.2 FUNKCIONISANJE FONDA ZA RAZVOJ SEVERA KOSOVA

O funkcionisanju Fonda odlučuje Upravni odbor. Upravni odbor Fonda je uspostavljen u decembru 2014. godine i čine ga Specijalni predstavnik EU na Kosovu kao predsedavajući, Ministar finansija Kosova ispred Vlade Kosova i predstavnik srpske zajednice četiri opštine sa severa Kosova.

U martu 2015. godine Upravni odbor je objavio da je Fond postao operativan i gradonačelnici su pozvani da dostave predloge projekata za razvoj svojih opština koji trebaju imati direktan uticaj na poboljšanje kvaliteta života građana iz ovih opština. Za sredstva iz Fonda je prva aplicirala opština Severna Mitrovica, a u narednim krugovima priključile su se i ostale tri opštine (Zvečan, Zubin Potok i Leposavić).

Carina za robu namenjenu za sever Kosova se plaća na samim prelazima u ekspozituri Raiffeisen banke, a svaka uplatnica ima poseban pečat na kojem piše "Development Fund", što znači da se taj uplaćeni novac preusmerava u Fond za razvoj severa Kosova. Kada se prikupi određena količina novca, opštine dostavljaju predloge projekata Upravnom odboru na razmatranje. Kada se neki projekat odobri, novac za njegovu realizaciju se prvo prebacuje na poseban račun u NLB banci u Prištini. Nakon toga, predsedavajući Upravnog odbora izdaje nalog za transfer novca iz banke u Trezor, odakle se novac prebacuje na račun opštine. Za implementaciju projekata su zadužene opštine i u obavezi su da Upravnom odboru podnesu finalni i revizorski izveštaj za svaki projekat.

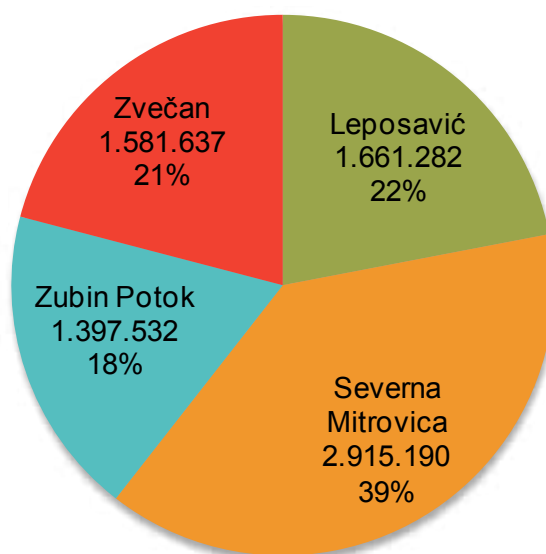
Projekti koji se finansiraju iz Fonda mogu biti projekti za izgradnju i održavanja javne infrastrukture (uključujući puteve, bolnice, vodosnabdevanje, tretiranje otpadnih voda i upravljanje otpadom), podršku preduzećima, poljoprivrednicima i civilnom društvu, promovisanje ljudskih prava, obrazovanje, pristup zdravstvenoj zaštiti i transport.

Ne postoji vremenski okvir u kojem novac iz Fonda mora da se potroši, tako da je poziv za podnošenje predloga projekata stalno otvoren.

4.3 PREGLED ODOBRENIH PROJEKATA FONDA

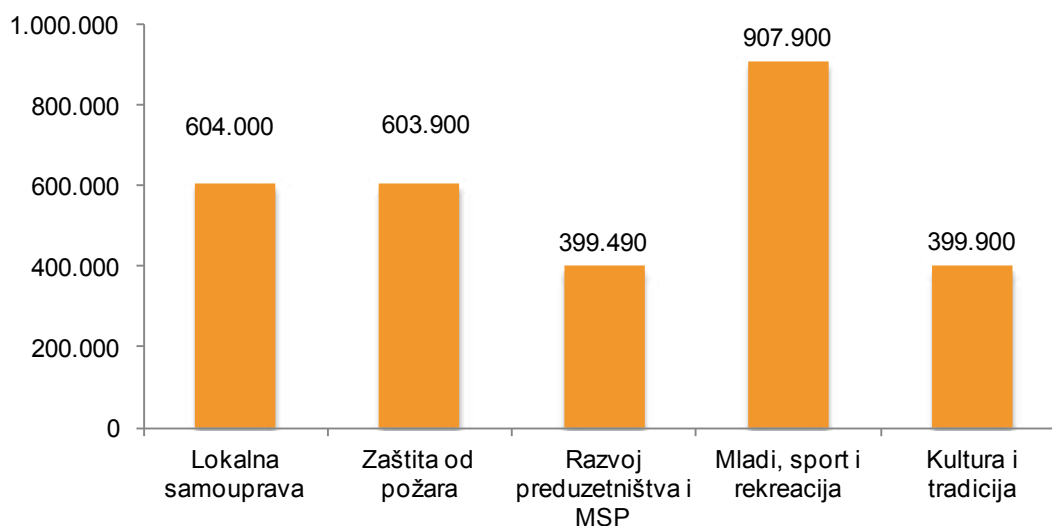
Upravnom odboru je od početka funkcionisanja Fonda dostavljeno ukupno 35 predloga projekata na razmatranje. Do sada su odobrena ukupno 22 projekta, za čije su finansiranje sredstva iz Fonda dodeljena u pet krugova. Najviše sredstava je dodeljeno opštini Severna Mitrovica (2.915.190 evra ili 39%), zatim opštini Leposavić (1.661.282 evra ili 22%), onda opštini Zvečan (1.581.638 evra ili 21%) i na kraju opštini Zubin Potok (1.397.533 evra, ili 18%).

Grafikon 11: Pregled raspodele sredstava iz Fonda po opštinama

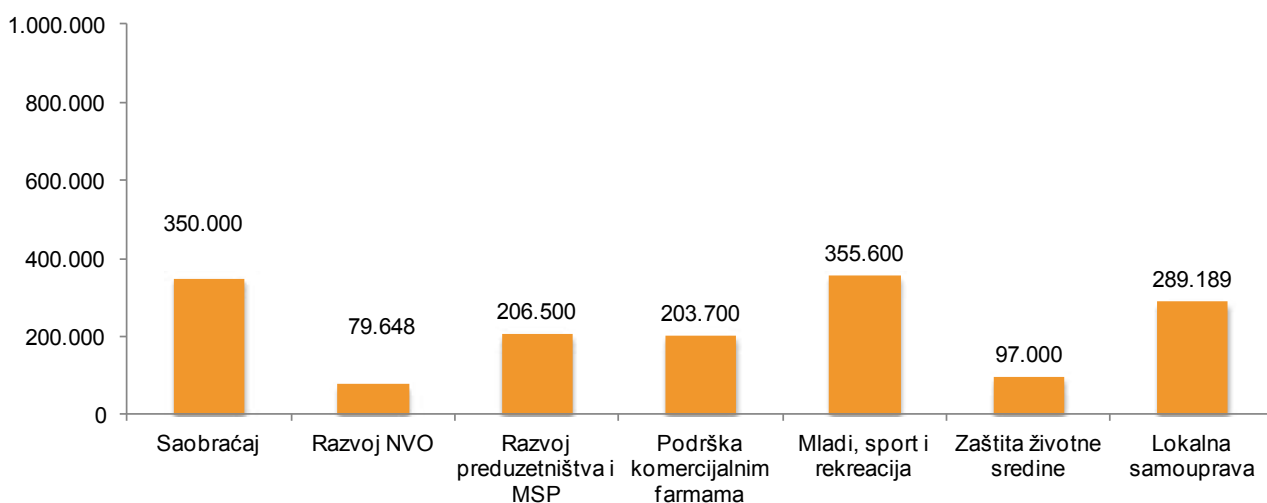
Opštini Severna Mitrovica je odobreno 5 projekata u ukupnoj vrednosti od 2.915.190 evra. U prvom krugu je za projekat "Eksproprijacija zemljišta za izgradnju nove opštinske zgrade" izdvojeno 604.000 evra, za projekat "Izgradnja vatrogasne stanice" 603.900 evra, a za projekat "Podrška malim i srednjim preduzećima" 399.490 evra. U drugom krugu je opštini Severna Mitrovica odobren projekat "Izgradnja sportske hale" u vrednosti od 907.900 evra, a u trećem krugu raspodele sredstava iz Fonda, opština je dobila 399.900 evra za projekat "Regionalni kulturni institut".

Grafikon 12: Projekti opštine Severna Mitrovica po kategorijama

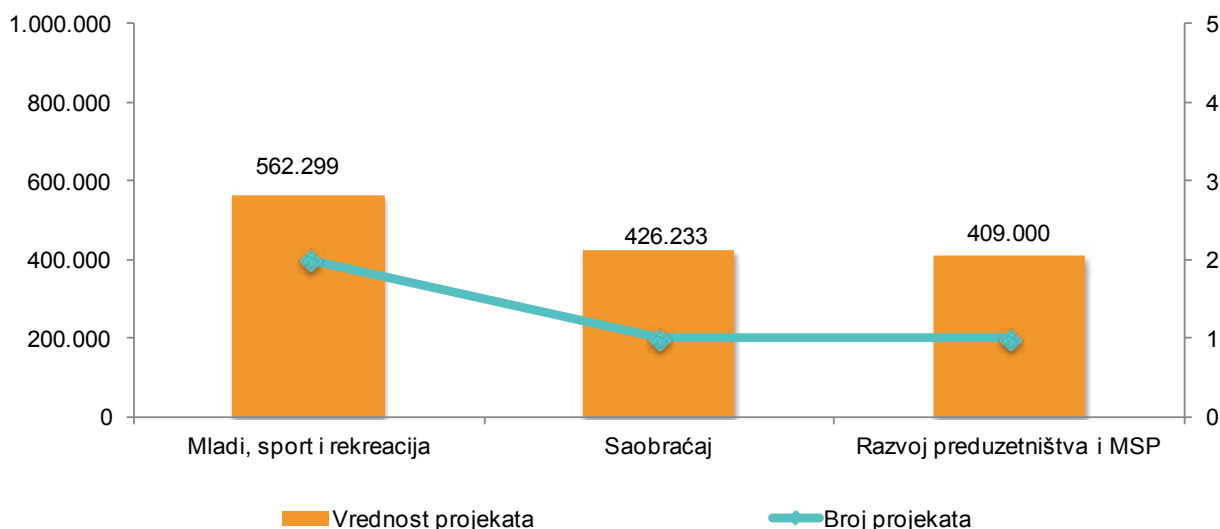
Za 7 odobrenih projekata opštini Zvečan je izdvojeno 1.581.638 evra. Ovoj opštini je za projekat "Eksproprijacija zemljišta za pristupni put do Regionalne deponije" odobreno 350.000 evra, za projekat "Podrška organizacijama civilnog društva kroz sportske i kulturne aktivnosti" 79.648 evra, za projekat "Podrška malim i srednjim preduzećima" 206.500 evra, za projekat "Podrška poljoprivrednim gazdinstvima i razvoj održive poljoprivredne proizvodnje" 203.700 evra. U trećem krugu ovoj opštini su odobreni projekat "Eksproprijacija zemljišta i izgradnja omladinskog centra" u iznosu od 355.600 evra, kao i projekat Čišćenje nelegalne industrijske deponije Gater. Vrednost tog projekta je 97.000 evra. Poslednji odobren iznos opštini Zvečan je 289.189 evra i namenjen je za projekat "Izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže, mreže snabdevanja električnom energijom i putne infrastrukture" za 10 kuća za socijalne slučajeve čiju je izgradnju finansiralo Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, i za dodatnih 20 kuća za interno raseljena lica, čiju izgradnju finansira Ministarstvo za zajednice i povratak.

Grafikon 13: Projekti opštine Zvečan po kategorijama

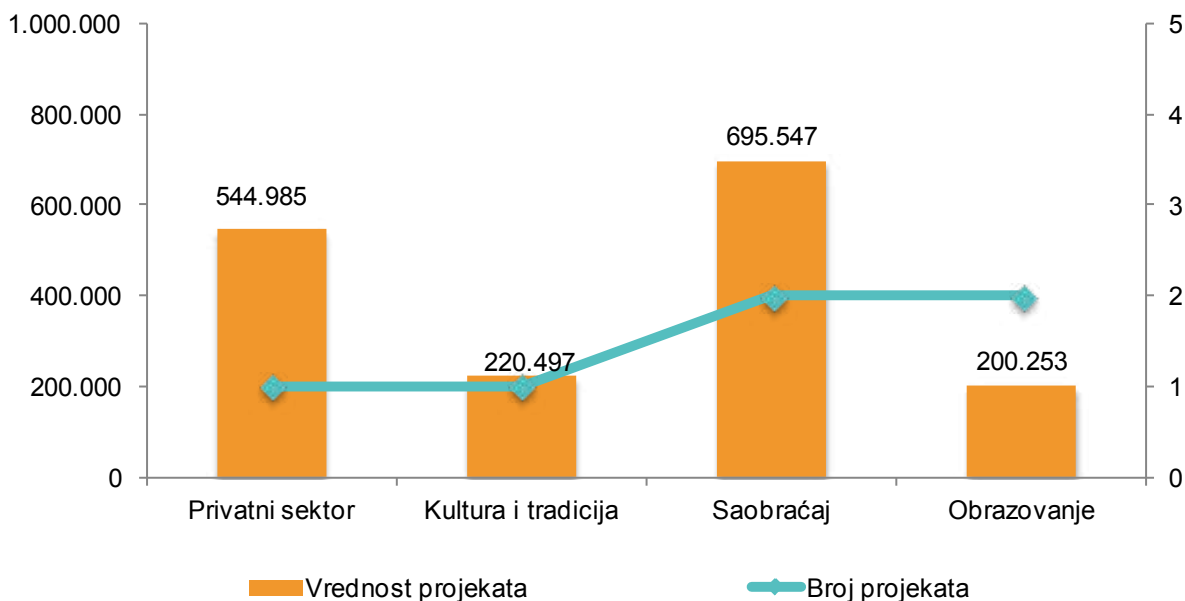
Opštini Zubin Potok je odobreno četiri projekta u ukupnom iznosu od 1.397.533 evra, i to projekat "Izgradnja zatvorenog bazena" čija je vrednost 439.695 evra, projekat "Izgradnja atletske arene" u vrednosti 122.604 evra, projekat "Obnova mreže lokalnih puteva" u vrednosti 426.233 evra i projekat "Ekonomski razvoj opštine uključujući i razvoj malih i srednjih preduzeća, podršku poljoprivredi i samozapošljavanju" u ukupnom iznosu od 409.000 evra.

Grafikon 14: Projekti opštine Zubin Potok po kategorijama

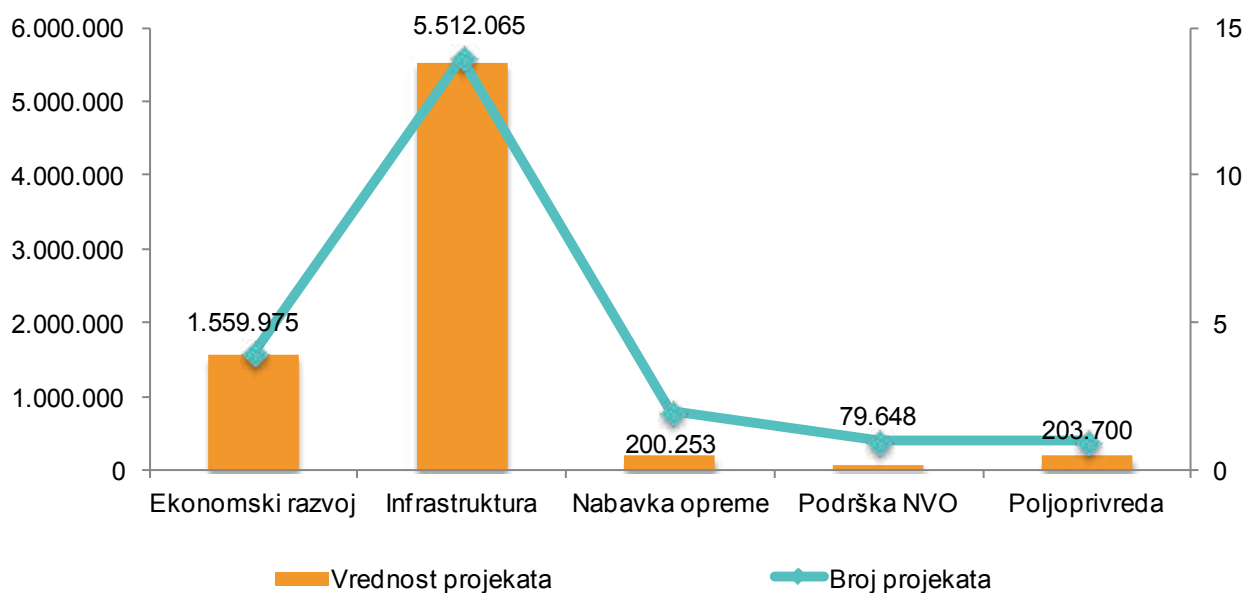
Opštini Leposavić su odobrena sredstva za 6 projekata u vrednosti od 1.661.282 evra. Za projekat "Podrška malim i srednjim preduzećima i razvoj poljoprivrede" odobreno je 544.985 evra. Odobreni su i projekti "Izgradnja i obnova objekata za kulturne i sportske aktivnosti" u vrednosti od 220.497 evra i "Izgradnja i obnova nekategorizovanih lokalnih puteva" koji iznosi 280.897 evra, dok je za projekat "Opremanje dečjeg vrtića" odobreno 140.000 evra. Na poslednjem sastanku Upravnog odbora Fonda opštini Leposavić su odobrena još dva projekta, i to "Izgradnja i obnova lokalnih puteva" u vrednosti od 414.650 evra i "Kupovina dodatne opreme za dečje obdanište" u vrednosti od 60.253 evra.

Grafikon 15: Projekti opštine Leposavić po kategorijama

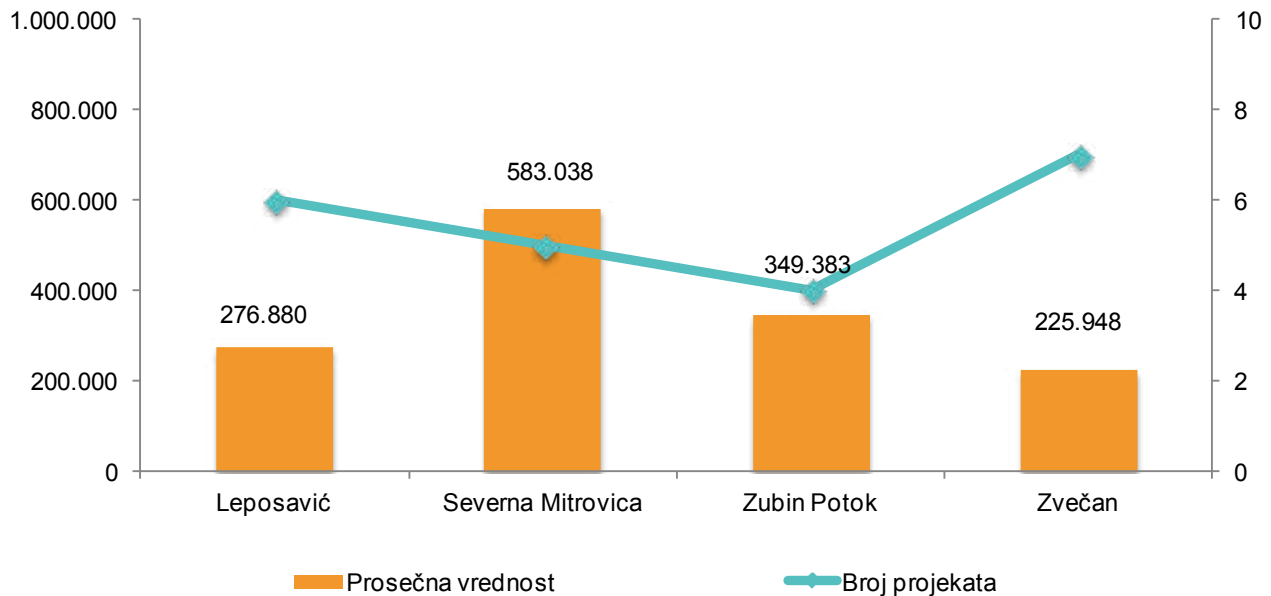
Više od polovine projekata iz Fonda je usmereno na razvoj opštinske infrastrukture, tačnije 59%. Vrednost tih projekata je 5.415.066 evra. Preostali iznos je usmeren na razvoj drugih sektora. Za sve četiri opštine su kroz tri projekta podrške malim i srednjim preduzećima odobrena sredstva u iznosu od 1.559.975 evra. Za podršku organizacijama civilnog društva je odobreno 79.648 evra, za podršku razvoju poljoprivrede 203.700 evra, a za nabavku opreme, u ovom slučaju za opremanje dečjeg obdaništa u opštini Leposavić, je izdvojeno 200.253 evra.

Grafikon 16: Raspodela sredstava iz Fonda po sektorima

Iako opština Zvečan ima više odobrenih projekata od ostalih opština, u ovu opštinu nije usmereno najviše novčanih sredstava jer je prosečna vrednost projekta najmanja u ovoj u odnosu na ostale opštine. U proseku, najveću finansijsku vrednost imaju projekti iz opštine Severna Mitrovica.

Grafikon 17: Prosečna vrednost projekta po opštini (u evrima)

Opštine Severna Mitrovica, Zvečan i Leposavić su potpisale Memorandume o saradnji sa Asocijacijom regionalnih razvojnih agencija (ARDA North) za realizaciju projekata koji se tiču razvoja malih i srednjih preduzeća, mada tehnički detalji saradnje još uvek nisu precizirani. Što se tiče infrastrukturnih projekata, opštine su trenutno u fazi pripreme za raspisivanje tendera, dok je projekat "Izgradnja atletske arene" u Zubinom Potoku jedan od retkih u završnoj fazi realizacije.

4.4 ZAKLJUČAK

Fond za razvoj predstavlja jedan od najkonkretnijih instrumenata podrške razvoju opština na severu Kosova nastalih u okviru Briselskog sporazuma, osmišljen je kao odgovor na višegodišnje građanske proteste i odbijanja preduzeća sa severa Kosova da plaćaju carinu i poreze na prelazima Jarinje i Brnjak. Ovaj instrument takođe predstavlja oblik fiskalne decentralizacije koji će svakako biti predmet mnogih razgovora u budućim godinama, naročito imajući u vidu da pravni osnov za osnivanje Fonda nije konačno determinisan.

Fond je dostupan jedino lokalnim samoupravama ali ne i drugim korisnicima iz javnog sektora (školama, bolnicama, kulturnim ustanovama i sl.), nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, razvojnim agencijama ili privatnom sektoru. Ovim se jasno stavilo do znanja javnosti da kreatori Fonda vide lokalne samouprave kao jedine nosioce razvoja na severu Kosova, isključujući značajnu ulogu i kapacitete ostalih aktora koji se bave pitanjima od značaja za društveno-ekonomski razvoj u četiri opštine.

Primetna je nedovoljna transparentnost rada Fonda, pre svega u domenu javnog objavljivanja ciljeva, prioriteta i mera na osnovu kojih se selektuju projekti. Dokumentacija kojom se reguliše rad Fonda nije dostupna javnosti, tako da su građani ostali uskraćeni za informaciju šta se želi postići ulaganjima iz ovog izvora. Sa druge strane, nakon svakog sastanka Upravnog odbora, Kancelarija Evropske unije na Kosovu obaveštava javnost o odobrenim projektima i iznosu dodeljenih sredstava po opštini, što predstavlja jedinu dostupnu informaciju o radu Fonda.

Lokalne samouprave takođe nisu dovoljno transparentne u komunikaciji sa građanima kako su projekti selektovani za finansiranje u okviru ovog Fonda, niti šta su ciljevi i očekivani rezultati projekata koji su predati i odobreni. Većina odobrenih projekata nema jasnu razvojnu komponentu već se uglavnom odnose na izgradnju

komunalne, putne, sportske infrastrukture, ili objekata od javnog značaja (obdaništa, omladinski i kulturni centri). Imajući u vidu da je u 2015. godini Vlada Kosova izdvojila preko 15 miliona evra za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata u ove četiri opštine, postavlja se pitanje validnosti obima ulaganja u razvoj infrastrukture iz sredstava Fonda za razvoj. Imajući u vidu da opštine nemaju dovoljno administrativnih i tehničkih kapaciteta za rad na projektima ovakvog obima i nivoa kompleksnosti, što je između ostalog dokazano i u okviru dva predhodna poglavlja ove studije, izvesno je da će biti problema u kašnjenju prilikom realizacije projekata.

U svakoj opštini je odobren po jedan projekat koji se tiče razvoja preduzetništva, malih i srednjih preduzeća. Međutim, ne postoji ni jedna javna informacija šta su ciljevi ovih projekata, kako će se vršiti selekcija korisnika, koji sektori će biti podržani i slično. Tri opštine (Leposavić, Severna Mitrovica i Zvečan) su pokrenule razgovor sa ARDA North oko upravljanja ovim sredstvima ali je interesantno da su ovi pregovori započeti nakon odobravanja projekata od strane Fonda. Otuda se postavlja logično pitanje zašto je Fond odobrio ove projekte ako oni nisu bili dovoljno spremni za realizaciju, ili ako korisnici nisu imali dovoljno kapaciteta za njihovu realizaciju?

Iz svega rečenog može se zaključiti da je veća pažnja posvećena distribuciji raspoloživih sredstava nego razvojnim efektima koji se žele postići finansiranjem iz Fonda za razvoj.

DA LI ŽIVIMO BOLJE?

5

Od potpisivanja Briselskog sporazuma (april 2013) do danas, u okviru tri posmatrana izvora finansiranja⁷ izdvojeno je preko 32 miliona evra za realizaciju 249 projekata. Otuda se javlja logično pitanje: da li su ova ulaganja i odabrani projekti doprineli da se poboljša kvalitet života na severu Kosova? Prepoznajući činjenicu da ne postoji jednostavan odgovor na ovo pitanje, ovaj zaključni deo će pokušati da pruži objašnjenje koje može donekle dati realnu sliku o efektima finansijske pomoći posmatranim opštinama.

Finansijska pomoć opštinama na severu Kosova je pre svega imala za cilj da pruži političku podršku izabranim predstavnicima lokalnih samouprava u Leposaviću, Severnoj Mitrovici, Zubinom Potoku i Zvečanu u procesima integracije u kosovski pravni sistem, dok su drugi aspekti (ekonomski, društveni, institucionalni) bili u drugom planu. Iako je svim akterima bilo jasno da opštine na severu Kosova nemaju tehničkih i administrativnih kapaciteta za selekciju i realizaciju projekata u obimu raspoloživih sredstava, opšti utisak je da se masivnim finansijskim ulaganjima htela pridobiti politička podrška nosilaca političkih funkcija koji su izabrani na prvim lokalnim izborima po kosovskom sistemu. Otuda ne čudi činjenica da je u okviru projekata finansiranih od strane Vlade Kosova stepen realizovanih sredstava u većini opština (svih osim Zubinog Potoka) manji od 50%, jer posmatrane opštine nisu imale kapaciteta da realizuju odobrene projekte u zakonski predviđenom roku.⁸

Selekcija podržanih projekata je upitna za sve posmatrane fondove, naročito u smislu podsticaja ekonomskog razvoja na severu Kosova. Nijedna opština nije imala strateški pristup u selekciji projekata koji bi doveli do ekonomskog razvoja. One su predlagale i dobijale projekte koje su se uglavnom odnosili na infrastrukturne radove, gde prednjače ulaganja u asfaltiranje lokalnih puteva i ulica, izgradnja i renoviranje javnih i sportskih objekata i izgradnja stambenih jedinica za socijalno ugrožena lica. Ovi projekti mogu doprineti kvalitetu života ali neće imati značajan uticaj na razvoj privatnog sektora ili smanjenju nezaposlenosti. Pored toga, postoji bojazan prekomernog ulaganja u javne objekte koje neće moći kasnije da se servisiraju iz redovnih sredstava.⁹ Sa druge strane, Evropska unija je podržala razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća, ali velika većina tih projekata nije donela značajne rezultate u povećanju broja zaposlenih, razvoju privatnog sektora ili povećanju poreskih prihoda na teritoriji ovih opština.

Finansijska pomoć opštinama na severu Kosova nije doprinela širem društvenom dijalogu o pitanjima od značaja za razvoj lokalnih zajednica, kao ni o drugim značajnim pitanjima kao što su jačanje demokratije i odgovornosti lokalnih samouprava. Realizaciju projekata su uglavnom koordinirali gradonačelnici sa svojim stručnim službama, dajući vrlo malo informacija u javnost o tome kako su projekti selektovani, iz kog izvora su finansirani ili o statusu realizacije projekata. U mnogobrojnim slučajevima gradonačelnici nisu upoznali Skupštine opština sa listama projekata koji su predloženi na finansiranje, a naročito ne sa statusom u njihovoj realizaciji. Nijedna lokalna samouprava nije komunicirala sa građanima ni u jednoj fazi projektnog ciklusa, od

⁷ Budžet Vlade Kosova, Finansijska pomoć Evropske unije i Fond za razvoj severa Kosova.

⁸ Pored toga, u okviru ulaganja Vlade Kosova sredstva su se delila ne po kvalitetu projekta već po demografskim kriterijumima (broju stanovnika), što svakako nije kriterijum koji može dovesti do dugoročnih efekata.

⁹ Primera radi, opštine Leposavić i Zubin Potok su dobili projekte za izgradnju bazena iako takvi objekti nemaju izgleda da budu održivi iz redovnih prihoda ovih opština.

odabira, preko traženja finansijskih sredstava, realizacije i na kraju prilikom informisanja o ostvarenim rezultatima. Naročito su se skrivale informacije o izvoru finansiranja kada su u pitanju projekti čiju realizaciju je podržala Vlada Kosova, pravdajući taj čin političkim motivima i nepopularnošću Vlade Kosova među građanima severa Kosova.

Predstavnici lokalnih samouprava nisu iskoristili realizaciju ovih projekata da bliže objasne svojim građanima političke i društvene promene koje su nastale na severu Kosova nakon potpisivanja Briselskog sporazuma, naročito nakon održavanja lokalnih izbora na severu Kosova. Iako u svojim javnim nastupima gradonačelnici i drugi istaknuti predstavnici lokalnih samouprava ističu značaj pojedinačnih projekata koji su finansirani u njihovim opštinama, uglavnom se izostavlja narativ koji se odnosi na integrativne procese u kosovski političko-pravni sistem, čime se u javnosti održava slika podeljene stvarnosti u odnosu na sistem funkcionisanja lokalnih samouprava.¹⁰

Još jednom se vraćamo na pitanje: Da li živimo bolje? Nepobitna je činjenica da su ulaganja na severu Kosova unapredila (ili će unaprediti) kvalitet života građana u smislu komunalne, društvene i sportske infrastrukture. Sa druge strane, rezultati nedavnih istraživanja o stavovima građana severa Kosova koje su sprovele nevladine organizacije i mediji pokazuju da stanovnici četiri opštine imaju prilično negativnu percepciju o Briselskom sporazumu,¹¹ kvalitetu života i ekonomskoj perspektivi, gde je pesimizam naročito izražen kod mladih.¹² Ova istraživanja pokazuju da bez obzira na visinu ulaganja i broj projekata, građani su i dalje zabrinuti zbog tranzicionih procesa i političke neizvesnosti koja je posledica nedostatka transparentnosti i iskrenosti aktera koji učestvuju u političkom životu ne samo u opštinama na severu Kosova već i u Prištini i Beogradu. Otuda se može reći da bez političke stabilnosti, odgovornih i transparentnih lokalnih samouprava sa ojačanim administrativnim kapacitetima i jasne perspektive za ekonomski razvoj sav novac koji je uložen prethodnih godina (i onaj koji će se uložiti u narednim) neće ostvariti dugoročne pozitivne efekte na život građana u četiri posmatrane opštine na severu Kosova.

10 Najbolji primer o tome ilustruju diskusije koje su se vodile tokom TV debata sa predstavnicima lokalnih samouprava o izdavanju građevinskih dozvola za izgradnju objekata finansiranih u okviru posmatranih projekata, gde su se mogli čuti različiti odgovori, od toga da opštine ne izdaju građevinske dozvole do toga da se one izdaju na osnovu Zakona o planiranju i izgradnji Republike Srbije. TV debate su bile sastavni deo projekta u okviru kojeg je urađeno i ova studija, i javno su dostupne na Youtube kanalu RTV Mir iz Leposavića.

11 U okviru televizijske emisije "Srbi sa severa Kosova o Briselskom sporazumu" koja se krajem avgusta 2016. godine emitovala na TV Mreži predstavljeno je nekoliko istraživanja stavova građana sa severa Kosova koje su sproveli mediji i nevladine organizacije, u kojima se zajednički ističe nepoverenje građana u Briselski sporazum (<http://bit.ly/2dkVVqo>)

12 Na osnovu istraživanja "Mladi se pitaju" koje je u martu 2016. godine sprovela NVO Sinergija iz Severne Mitrovice, 81% ispitanika iz starije grupe 15-30 godina želi da napusti sever Kosova (<http://bit.ly/2dbpANI>, strana 13)

Preporuke:

Opštinama na severu Kosova:

- **Uraditi dugoročne strateške planove razvoja sa akcionim planovima koji će se fokusirati na iskorištavanje potencijala i mogućnosti za ekonomski razvoj, razvoj privatnog sektora i kreiranje novih radnih mesta.** Ove strateške i akcione planove uraditi u konsultaciji sa predstavnicima privatnog sektora, nevladinih organizacija i stručnom javnošću;
- **Uraditi dugogodišnje planove za razvoj kapitalnih infrastrukturnih projekata, sa akcionim planovima.** Za sve kapitalne projekte potrebno je uraditi analizu dobiti i troškova, studiju izvodljivosti i projektno-tehničku dokumentaciju;
- **Ojačati mehanizme za veću odgovornost nosilaca javnih funkcija u lokalnim samoupravama na poslovima vezanim za projekte;**
- **Organizovati rad stručnih službi i razviti kapacitete lokalnih samouprava za rad na pisanju i realizaciji projekata.** U tom smislu potrebno je formirati posebnu opštinsku službu pri kabinetu gradonačelnika koja bi se bavila svim pitanjima vezanim za projekte.
- **Unaprediti transparentnost u radu opštinskih službi i uvesti redovnu komunikaciju sa građanima.** Za početak potrebno je da svaka opština napravi internet stranicu na kojoj će obavještavati građane o svom radu, a kasnije uvesti praksu redovnih sastanaka sa građanima na kojima će se razgovarati o različitim pitanjima vezanim za razvoj lokalnih zajednica;
- **Nosioci izvršnih funkcija u opštinama da se uzdrže od slanja političkih poruka koje mogu dovesti do političke, institucionalne i bezbedonosne nestabilnosti.** Takođe je potrebno raditi na jačanju bezbedonosnog okruženja, širenju pozitivne slike o opštinama na severu Kosova i privlačenju stranih investicija.

Vladi Kosova:

- **Uvesti višegodišnje programsko budžetiranje kako bi se stvorili uslovi za realizaciju opštinskih projekata u više bužetskih ciklusa;**
- **Povećati transparentnost i dostupnost javnih podataka o projektima finansiranih iz Budžeta Vlade Kosova;**
- **Učiniti ulaganja u opštine na severu Kosova predvidljivim, sa budžetskim iznosima koji su određeni za najmanje tri uzastopne godine;**
- **Povećati prisustvo na severu Kosova, naročito u komunikaciji sa građanima.**

Evropskoj uniji:

- **Oснаžiti prisustvo EU na severu Kosova, naročito u javnoj diplomatiji i direktnoj komunikaciji sa građanima.** Naročito je bitno intenzivnije komunicirati sa građanima vezano za ulogu Evropske unije u Briselskom sporazumu i o efektima finansijske pomoći opštinama na severu Kosova. S tim u vezi takođe je potrebno uraditi nezavisnu evaluaciju efekata projekata podržanih u okviru Grant šema za sever Kosova čiji rezultati će se koristiti u javnoj diplomatiji;
- **Osmisliti i podržati regionalni projekat za jačanje kapaciteta opštinskih administracija na severu Kosova;**
- **Reformisati rad Regionalne razvojne agencije Sever, osnažiti i podržati učešće opština sa severa Kosova u rad te agencije i podržati izradu nove Regionalne strategije razvoja opština u Regionu Sever;**
- **Uraditi bezbedonosnu procenu situacije na severu Kosova i raditi na ukidanju ograničenja kretanja za osoblje Evropske unije i EULEX-a.**

PRILOZI

Prilog 1: LISTA INTERVJUISANIH OSOBA

Ime osobe	Pozicija	Mesto
Marija Nedeljković	Specijalni predstavnik EU	Severna Mitrovica
Žarko Kovačević	Viši projektni menadžer u ARDA Sever	Severna Mitrovica
Zoran Todić	Predsednik Skupštine opštine Leposavić	Leposavić
Zoran Mojsilović	Savetnik Ministra za lokalnu samoupravu	Severna Mitrovica
Christof Stock	Šef operacija EU	Priština
Danijela Marjanović	Član upravnog odbora Razvojnog fonda	Severna Mitrovica
Ljubiša Mijačić	Savetnik gradonačelnika opštine Zubin Potok	Zubin Potok
Miloš Vukadinović	Savetnik gradonačelnika opštine Leposavić	Severna Mitrovica
Besnik Osmani	Zamenik Ministra za lokalnu samoupravu	Priština
Jelena Đokić	Savetnik gradonačelnika opštine Zvečan	Severna Mitrovica
Nataša Elezović	Savetnik gradonačelnika opštine Kosovska Mitrovica	Severna Mitrovica
Dragan Pešaković	Građevinski inženjer u departmanu za infrastrukturu u opštini Leposavić	Leposavić
Radoš Mihajlović	Odbornik u SO Leposavić	Leposavić
Besim Kamberaj	Šef odeljenja za saradnju i regionalni razvoj	Priština
Jelena Milenković	Administrativna kancelarija Severna Mitrovica	Severna Mitrovica

Prilog 2: INFOGRAFICI

EU GRANT ŠEME ZA SEVER KOSOVA

BROJ PROJEKATA PO OPŠTINAMA

NAJZASTUPLJENIJI SEKTORI PO OPŠTINAMA

ZUBIN POTOK

POLJOPRIVREDA **83,4%**

LEPOSAVIĆ

POLJOPRIVREDA **82,7%**

SEVERNA MITROVICA

EKONOMSKI RAZVOJ **47,4%**

ZVEČAN

POLJOPRIVREDA **50%**

Projekat finansira:

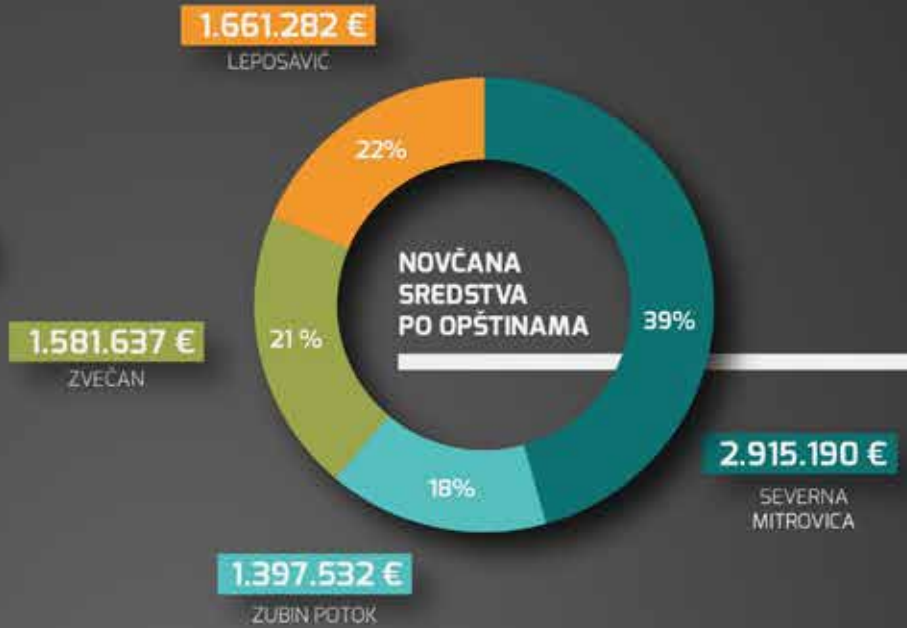
Realizacija:

FOND ZA RAZVOJ SEVERA KOSOVA

PRIKUPLJENO VIŠE OD 9,4 MILIONA EVRA

ODOBRENO 22 PROJEKATA U VREDNOSTI OD Približno 7,5 MILIONA EVRA

PROJEKTI PO SEKTORIMA

BROJ PROJEKATA PO OPŠTINAMA I ZASTUPLJENOST PO SEKTORIMA

ZVEČAN
7 PROJEKATA

INFRASTRUKTURA **57%**

SEVERNA MITROVICA
5 PROJEKATA

INFRASTRUKTURA **80%**

LEPOSAVIĆ
6 PROJEKATA

INFRASTRUKTURA **50%**

ZUBIN POTOK
4 PROJEKTA

INFRASTRUKTURA **75%**

Projekat finansira:

Realizacija:

FINANSIJSKA SREDSTVA VLADE KOSOVA ZA KAPITALNE PROJEKTE U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA NA SEVERU KOSOVA ZA 2015. GODINU

VLADA KOSOVA

15.170.000 €

BROJ PROJEKATA PO MINISTARSTVIMA

MINISTARSTVO	BROJ PROJEKATA	TRAŽENA SREDSTVA
MINISTARSTVO ZA INFRASTRUKTURU	20	3.651.000 €
MINISTARSTVO ZDRAVLJA	6	999.995 €
MINISTARSTVO KULTURE, OMLADINE I SPORTA	8	1.270.000 €
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE I TEHNOLOGIJE	21	2.000.000 €
MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA	7	1.250.000 €
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE I PROSTORNOG PLANIRANJA	17	1.898.000 €
MINISTARSTVO ZA ZAJEDNICE I POVRATAK	30	4.251.000 €
MINISTARSTVO ADMINISTRACIJE I LOKALNE SAMOUPRAVE	39	983.815 €

4.858.955 €

LEPOSAVIC

4.099.800 €

SEVERNA MITROVICA

3.097.610 €

ZUBIN POTOK

3.997.445 €

ZVEČAN

21,3%

LEPOSAVIC

47,8%

SEVERNA MITROVICA

100%

ZUBIN POTOK

48,6%

ZVEČAN

REALIZOVANA SREDSTVA

NAJZASTUPLJENIJI SEKTORI

SAOBRAĆAJ **4.277.855 €**

SOCIJALNA ZAŠTITA **2.560.000 €**

OBRAZOVANJE **2.194.870 €**

MLADI, SPORT I REKREACIJA **1.770.610 €**

Projekat finansira:

Realizacija:

FINANSIJSKA PODRŠKA EVROPSKE UNIJE NA SEVERU KOSOVA 2010-2015.

BROJ PROJEKATA PO OPŠTINAMA

1 MEDUOPŠTINSKI PROJEKTI

Projekat finansira:

Realizacija:

FINANSIJSKA POMOĆ SEVERU KOSOVA NAKON POTPISIVANJA BRISELSKOG SPORAZUMA

BROJ
PROJEKATA

249

VREDNOST

32,229,278 €

9,503,637 €

EVROPSKA UNIJA

15,170,000 €

VLADA KOSOVA

7,555,641 €

RAZVOJNI FOND

KORISNICI FINANSIJSKIH SREDSTAVA

LOKALNA SAMOUPRAVA

179 PROJEKATA

PRIVATNI SEKTOR

60 PROJEKATA

NVO

10 PROJEKATA

PROJEKTI PO SEKTORIMA

148

INFRASTRUKTURA

45

POLJOPRIVREDA

27

EKONOMSKI RAZVOJ

22

NABAVKA OPREME

6

DRUŠTVENI RAZVOJ

1

SOCIJALNA ZAŠTITA

VREDNOST REALIZOVANIH PROJEKATA PO OPŠTINAMA

2,457,218 €

1,526,655 €

3,770,472 €

2,040,168 €

SEVERNA
MITROVICA

ZVEČAN

ZUBIN
POTOK

LEPOSAVIĆ

Projekat finansira:

Realizacija:

Prilog 3: LISTA PROJEKATA

RB	Izvor finansiranja	Korisnik	Naziv projekta	Opština	Kategorija	Vrednost projekta (u evrima)
1	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija i sanacija putne infrastrukture	Severna Mitrovica	Infrastruktura	330.000,00
2	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija i sanacija javne rasvete	Severna Mitrovica	Infrastruktura	170.000,00
3	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Severna Mitrovica	Izrada, nadzor i tehnički prijem projekata	Severna Mitrovica	Infrastruktura	100.000,00
4	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Leposavić	Asfaltiranje nekategorisanih puteva u selima opštine Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	668.805,00
5	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Leposavić	Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica u urbanim naseljima opštine Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	325.195,00
6	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Leposavić	Izgradnja lokalnog puta za selo Graničane	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
7	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Leposavić	Popravka postojećeg asfalnog puta Belo Brdo-Lešak	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
8	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Leposavić	Izgradnja prilaznog puta do seoskog groblja u selu Koporiće	Leposavić	Infrastruktura	7.000,00
9	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja nekategorisanih ulica u Zubinom Potoku	Zubin Potok	Infrastruktura	180.000,00
10	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja trotoara od Ugljara do Zubinog Potoka	Zubin Potok	Infrastruktura	120.000,00
11	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja ulica u naselju Zupče	Zubin Potok	Infrastruktura	150.000,00
12	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja i rekonstrukcija ulica u naselju Velji Breg	Zubin Potok	Infrastruktura	100.000,00
13	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja javne rasvete u naselju Zubin Potok	Zubin Potok	Infrastruktura	220.000,00
14	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja javne rasvete u naselju Zupče	Zubin Potok	Infrastruktura	130.000,00
15	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Rekonstrukcija raskrsnica	Zubin Potok	Infrastruktura	150.000,00
16	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja Ješanske ulice sa rasvetom u Zubinom Potoku	Zubin Potok	Infrastruktura	200.000,00
17	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Izgradnja i rekonstrukcija ulica i rasveta u novom naselju Velji Breg	Zubin Potok	Infrastruktura	150.000,00
18	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Asfaltiranje i izgradnja puta u naselju Gazivode	Zubin Potok	Infrastruktura	100.000,00
19	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zubin Potok	Regulisanje raskrsnice ulaska u Zubin Potok sa pešackom stazom	Zubin Potok	Infrastruktura	100.000,00
20	Ministarstvo za infrastrukturu	Opština Zvečan	Izgradnja mosta Valač-Srbovac sa prilaznim putem	Zvečan	Infrastruktura	350.000,00

21	Ministarstvo zdravlja	Opština Zvečan	Rekonstrukcija Doma zdravlja u Zvečanu	Zvečan	Infrastruktura	60.000,00
22	Ministarstvo zdravlja	Opština Zvečan	Nabavka medicinskih uređaja za potrebe Doma zdravlja: Zvečan u Zvečanu	Zvečan	Nabavka opreme	60.000,00
23	Ministarstvo zdravlja	Opština Leposavić	Instalacija grejanja u ambulanti u Sočanici	Leposavić	Infrastruktura	9.995,00
24	Ministarstvo zdravlja	Opština Leposavić	Rekonstrukcija stare zgrade Doma zdravlja u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	190.000,00
25	Ministarstvo zdravlja	Opština Zubin Potok	Nabavka nameštaja i opreme za rad Dom zdravlja u Zubinom Potoku	Zubin Potok	Nabavka opreme	80.000,00
26	Ministarstvo zdravlja	Opština Severna Mitrovica	Nabavke opreme za potrebe zdravstvenih ustanova	Severna Mitrovica	Nabavka opreme	600.000,00
27	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Zvečan	Izgradnja dečjeg igrališta u centru Zvečana	Zvečan	Infrastruktura	30.000,00
28	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Leposavić	Opremanje radionice za izgradnju narodnih nošnji za KUD "Kopaunik"	Leposavić	Nabavka opreme	30.000,00
29	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Leposavić	Izgradnja gradskog bazena u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	850.000,00
30	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Zubin Potok	Izgradnja atletske staze	Zubin Potok	Infrastruktura	50.000,00
31	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Zubin Potok	Izgradnja rafting staze na reci Ibar	Zubin Potok	Infrastruktura	30.000,00
32	Ministarstvo kulture, omladine i sporta	Opština Severna Mitrovica	Nabavka sportske opreme za školsko sportske sale	Severna Mitrovica	Nabavka opreme	30.000,00
33	Ministarstvo kulture, omladine i sporta		Nabavka elektronskih semafora za sportske sale		Nabavka opreme	100.000,00
34	Ministarstvo kulture, omladine i sporta		Nabavka gimnastičarske opreme za školske sale		Nabavka opreme	150.000,00
35	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zubin Potok	Izgradnja istraživačke stanice namenjene naučnim istraživačima u obrazovnim institucijama	Zubin Potok	Infrastruktura	80.000,00
36	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zubin Potok	Rekonstrukcija krova škole Petar Kočić od posledica urušavanja od duvanja vetra	Zubin Potok	Infrastruktura	70.000,00
37	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Rekonstrukcija osnovnih skola na području opštine Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	200.000,00
38	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Izgradnja fasade na srednjoj školi Nikola Tesla	Leposavić	Infrastruktura	64.000,00
39	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Rekonstrukcija spoljnog igrališta za osnovnu i srednju tehničku školu u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	18.122,00
40	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Opremanje O.Š. "Kadri Bistrica "	Leposavić	Infrastruktura	9.995,00
41	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Izgradnja osvetljenja parka i plato ispred O.Š. u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	9.883,00
42	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Zamena prozora i vrata na zgradu O.Š. u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	90.000,00

43	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Izgradnja dečjeg igrališta u vrtiću "Naša Radost" u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
44	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Opremanje škole u Lešku sa neophodnom opremom	Leposavić	Nabavka opreme	36.000,00
45	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Opremanje škole u Sočanici sa neophodnom opremom	Leposavić	Nabavka opreme	17.000,00
46	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Leposavić	Izgradnja kanalizacione mreže u selu Beluču	Leposavić	Infrastruktura	5.000,00
47	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Adaptacija i renoviranje objekta O.Š. "Vuk Karadžić"	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
48	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Sanacija krova u O.Š. "Sveti Sava" u Žerovnici	Zvečan	Infrastruktura	25.000,00
49	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Sanacija sanitarnih blokova u objektu O.Š. "Banović Strahinja" u Banjskoj za regulisanje podzemnih voda - izrada drenaže oko objekta	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
50	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Izgradnja ulaza u srednju tehničku školu u Zvečanu	Zvečan	Infrastruktura	40.000,00
51	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Nabavka vozila za prevoz đaka	Zvečan	Nabavka opreme	60.000,00
52	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Zvečan	Opremanje škola na teritoriji opštine Zvečan sa neophodnom opremom	Zvečan	Nabavka opreme	25.000,00
53	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja i renoviranje obdaništa	Severna Mitrovica	Infrastruktura	200.000,00
54	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja i renoviranje školskih objekata	Severna Mitrovica	Infrastruktura	300.000,00
55	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja i renoviranja objekata sekundarnog i visokog obrazovanja	Severna Mitrovica	Infrastruktura	600.000,00
56	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Zvečan	Javni radovi na čišćenju Zvečana	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
57	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Zvečan	Podrška za započinjanje i proširivanje biznisa	Zvečan	Subvencije	100.000,00
58	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Zvečan	Izgradnja 10 kuća za socijalno stanovanje	Zvečan	Infrastruktura	250.000,00
59	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Zvečan	Podrška individualnim socijalno ugroženim licima	Zvečan	Subvencije	100.000,00
60	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Zubin Potok	Izgradnja 10 kuća za socijalno stanovanje	Zubin Potok	Infrastruktura	250.000,00
61	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Leposavić	Izgradnja 10 kuća za socijalno ugrožene građane na teritoriji opštine Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	250.000,00
62	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja i renoviranje smeštaja za socijalno ugrožena lica	Severna Mitrovica	Infrastruktura	250.000,00
63	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Čišenje Reke Ibar	Leposavić	Infrastruktura	77.195,00
64	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Uredjenje zelenih površina	Leposavić	Infrastruktura	30.000,00

65	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Izgradnja kolektora otpadnih voda	Leposavić	Infrastruktura	20.000,00
66	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Nabavka kamiona za smeće	Leposavić	Nabavka opreme	1.22.805,00
67	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Izgradnja spoljne fasade na zgradi u ulici 24. novembar	Leposavić	Infrastruktura	49.000,00
68	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Leposavić	Izgradnja spoljne fasade	Leposavić	Infrastruktura	49.000,00
69	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Zvečan	Izgradnja glavnog kolektora radi obezbeđenja uslova za ugradnju sistema za pročišćavanja otpadnih voda	Zvečan	Infrastruktura	150.000,00
70	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Zvečan	Nabavka autobuskih stajališta	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
71	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Zvečan	Nabavka opreme i mašina za potrebe opštine Zvečan	Zvečan	Nabavka opreme	50.000,00
72	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Zubin Potok	Čišćenje jezera Gazivode korita reke Ibar i uklanjanje divljih deponija u SO Zubin Potok	Zubin Potok	Infrastruktura	80.000,00
73	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Zubin Potok	Unaredjenje sistema sakupljanja i odglaganja otpada	Zubin Potok	Infrastruktura	170.000,00
74	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Kupovina kamiona za odnošenje smeća	Severna Mitrovica	Nabavka opreme	200.000,00
75	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Nabavka kontejnera	Severna Mitrovica	Nabavka opreme	50.000,00
76	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija i sanacija kanalizacione i vodovodne mreže	Severna Mitrovica	Infrastruktura	120.000,00
77	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Hitne intervencije, izgradnja i renoviranje javnih objekata kao i ostalih individualnih objekata	Severna Mitrovica	Infrastruktura	180.000,00
78	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija o revitalizacija fasada, krovova, ulaza i partera stambenih objekata	Severna Mitrovica	Infrastruktura	450.000,00
79	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Opština Severna Mitrovica	Regulacija korita reke Ibar sa uredjenjem obale	Severna Mitrovica	Infrastruktura	50.000,00
80	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgradnja putne infrastrukture u naselju Mali Zvečan	Zvečan	Infrastruktura	300.000,00
81	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgrada ulicna rasvete u opština Zvečan	Zvečan	Infrastruktura	100.000,00
82	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Rekonstrukcija 20 kuća za socijalno urožene porodice	Zvečan	Infrastruktura	110.000,00
83	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgradnja 20 kuća za interno rasijena lica iz socijalnih kategorija	Zvečan	Infrastruktura	390.000,00
84	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Uredjenje gradskog groblja u Koriju	Zvečan	Infrastruktura	215.000,00
85	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgradnja 2 zgrade za socijalno stanovanje	Zvečan	Infrastruktura	400.000,00
86	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgradnja Parohijskog doma u Žerovnici	Zvečan	Infrastruktura	35.000,00
87	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Uredjenje parcele i izgradnja omladinskog centra	Zvečan	Infrastruktura	400.000,00

88	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zvečan	Izgradnja groblja u Korilju	Zvečan	Infrastruktura	250.000,00
89	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Zubin Potok	Izgradnja 16 kuća za interno raseljena lica	Zubin Potok	Infrastruktura	390.000,00
90	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja II faze puta do sela Košutovo, Bistrica i Ceranje	Leposavić	Infrastruktura	500.000,00
91	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja igralista i mini-igraonica za decu u selu Rvatska	Leposavić	Infrastruktura	15.000,00
92	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Uredjenje i adaptacija prostorija na seoskom groblju u selu Kostunica	Leposavić	Infrastruktura	5.000,00
93	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja otkupne stanice za otkup poljoprivrednih i šumskih proizvoda u opštini Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	250.000,00
94	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja igraonice za decu i omladinu u Lešku	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
95	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja objekata na novom groblju u Sočanici sa pratećom opremom	Leposavić	Infrastruktura	40.000,00
96	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja uličnog osvetljenja za sela: Jošanica i Popoviće	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
97	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja objekta za kulturna okupljanja i prostorije za potrebne kancelarije u selu Rvatska	Leposavić	Infrastruktura	30.000,00
98	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja prostorije na seoskom groblju u selu Koporice	Leposavić	Infrastruktura	22.000,00
99	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja dečjeg igrališta u ulici Dositeja Obradovića u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	16.000,00
100	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Rekonstrukcija makadamskih puteva i groblja u Košutovo, Bistrici, Ceranji i u selima mesne zajednice Vračvo	Leposavić	Infrastruktura	68.000,00
101	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja zgrade za mesnu zajednicu Šaljska Bistrica i ambulante za istu Fazu	Leposavić	Infrastruktura	120.000,00
102	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja ulične rasvete u selu Postenje	Leposavić	Infrastruktura	5.195,00
103	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja sportskog centra u trepčinom naselju Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	30.000,00
104	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja kanalizacije u selu Tvrđjen	Leposavić	Infrastruktura	20.000,00
105	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Asfaltiranje puteva prema novo izgrađenoj crkvi i prema groblju u selu Jošanica	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
106	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja višenamenskog objekta za selo Gornja Sočanica	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
107	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Izgradnja ulične rasvete u Leposaviću, Lešku i Sočanici	Leposavić	Infrastruktura	120.000,00
108	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Leposavić	Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih nekategorisanih puteva u opštini Leposavić	Leposavić	Infrastruktura	49.805,00

109	Ministarstvo za zajednice i povratak	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija stambenih objekata za ugrožene raseljene porodice	Severna Mitrovica	Infrastruktura	170.000,00
110	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Asfaltiranje Ibarske ulice br.3	Severna Mitrovica	Infrastruktura	10.000,00
111	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Nabavka i ugradnja liftova u stambene objekte	Severna Mitrovica	Infrastruktura	35.000,00
112	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Zamena horizontalnih i vertikalnih oluka na objektima u ulici Knjaza Miloša br.26	Severna Mitrovica	Infrastruktura	9.900,00
113	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Renoviranje kulturnog objekta za izložbe	Severna Mitrovica	Infrastruktura	9.900,00
114	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Renoviranje ulaza broja 19 i 21 u ulici Tanaska Rajića	Severna Mitrovica	Infrastruktura	15.000,00
115	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Popravka i zamena oštećene ulične rasvete na deonici puta Severna Mitrovica - Zvečan	Severna Mitrovica	Infrastruktura	20.000,00
116	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija i sanacija fasada u multietničkom naselju Tri solitera	Severna Mitrovica	Infrastruktura	200.000,00
117	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Leposavić	Asfaltiranje puta u selu Kutnje sa izradom javne rasvete	Leposavić	Infrastruktura	50.000,00
118	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Leposavić	Izgradnja ulične rasvete u selu Belučé	Leposavić	Infrastruktura	20.000,00
119	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Leposavić	Nabavka opreme za kanalizaciju i vodovod za vrtić u Lešaku	Leposavić	Infrastruktura	8.980,00
120	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Leposavić	Nabavka trafoa za električnu energiju za vrtić u Lešaku	Leposavić	Nabavka opreme	9.980,00
121	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja centra za mlade i sportski mali tereni	Zubin Potok	Infrastruktura	120.000,00
122	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja ZTS- (MBTS) 10/04 za instalacije na električnu mrežu Doma zdravlja	Zubin Potok	Infrastruktura	30.000,00
123	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Uređenje velike sale za organizovanje multimedijalnih programa u Domu kulture	Zubin Potok	Nabavka opreme	10.000,00
124	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja parking prostora sportske hale i terena za odbojku na pesku	Zubin Potok	Infrastruktura	10.000,00
125	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja zemljišnog sistema za navodnjavanje fudbalskog terena	Zubin Potok	Infrastruktura	10.000,00
126	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja potpornog zida i rekonstrukcija javne rasvete u Donjem Jasenoviku	Zubin Potok	Infrastruktura	10.000,00
127	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgadnja malih sportskih terena, rekonstrukciju javne rasvete u naselju Gazivode	Zubin Potok	Infrastruktura	10.000,00
128	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija lokalnog puta u selu Lucka Reka	Zubin Potok	Infrastruktura	9.900,00
129	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija puteva u selima Trnovac, Kaludra, Dren i Creplija	Zubin Potok	Infrastruktura	9.950,00

130	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija poda i zidova u centru rekreativnih sportskih objekata	Zubin Potok	Infrastruktura	9.650,00
131	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija sanitarnih čvorova i električnog kotla u rekreativnom sportskom centru	Zubin Potok	Infrastruktura	9.960,00
132	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja betonske stubne trafostanice TS(BSTS) 10/04KV, 160KVA	Zubin Potok	Infrastruktura	9.800,00
133	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja kotlarnice za PU "Naše Dete"	Zubin Potok	Infrastruktura	9.890,00
134	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija sanitarnih čvorova u zgradi opštine Zubin Potok	Zubin Potok	Infrastruktura	9.960,00
135	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Izgradnja tri autobuska stajališta	Zubin Potok	Infrastruktura	9.200,00
136	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Rekonstrukcija objekta pumpne stanice sa izgradnjom zaustavne brane za pijacu vodu u Zubinom Potoku	Zubin Potok	Infrastruktura	9.800,00
137	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zubin Potok	Sanacija kanalizacione mreže u Veljem Bregu	Zubin Potok	Infrastruktura	9.500,00
138	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Izgradnja lokalnog puta u naselju Veliko Rudare, zaseok Virijevci, sa instalacijom ulične rasvete	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
139	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Izgradnja lokalnog puta Jošaviku	Zvečan	Infrastruktura	30.000,00
140	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Izgradnja lokalnog puta u Žitkovcu	Zvečan	Infrastruktura	50.000,00
141	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Nabavka opreme i mašine za vatrogasnu službu	Zvečan	Nabavka opreme	70.000,00
142	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Nabavka kancelarijskog nameštaja za administraciju opštine Zvečan	Zvečan	Nabavka opreme	9.400,00
143	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Nabavka i ugradnja rezervne pumpe za vodosnabdvanje naselja Zvečan	Zvečan	Nabavka opreme	9.870,00
144	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Nabavka i ugradnja aluminijumske stolarije u poslovnom prostoru apoteke u Zvečanu	Zvečan	Infrastruktura	9.580,00
145	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Izrada fasade na istočnoj strani kolektivnog stambenog objekta Pr-3 u ulici Kralja Milutina	Zvečan	Infrastruktura	9.525,00
146	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Zamena dotrajale spoljne stolarije na zgradi opštine	Zvečan	Infrastruktura	9.960,00
147	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Sanacija klizišta kod stambenog objekta u ulici Obiljićevoj	Zvečan	Infrastruktura	39.220,00
148	Ministarstvo administracije i lokalne samouprave	Opština Zvečan	Izgradnja javnog toaleta u zaštićenoj zoni tvrđave Zvečan	Zvečan	Infrastruktura	9.890,00
149	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Severna Mitrovica	Eksproprijacija zemljišta za izgradnju opštinske zgrade	Severna Mitrovica	Infrastruktura	604.000,00
150	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja vatrogasne stanice	Severna Mitrovica	Infrastruktura	603.900,00
151	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Severna Mitrovica	Podrška malim i srednjim preduzećima	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	399.490,00

152	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Severna Mitrovica	Izgradnja sportske hale	Severna Mitrovica	Infrastruktura	907.900,00
153	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Severna Mitrovica	Regionalni kulturni institute	Severna Mitrovica	Infrastruktura	399.900,00
154	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Eksproprijacija zemljišta za pristupni put do Regionalne deponije	Zvečan	Infrastruktura	350.000,00
155	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Podrška organizacijama civilnog društva kroz sportske i kulturne aktivnosti	Zvečan	Nevladine organizacije	79.648,00
156	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Podrška malim i srednjim preduzećima	Zvečan	Ekonomski razvoj	206.500,00
157	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Podrška poljoprivrednim gazdinstvima i razvoj održive poljoprivredne proizvodnje	Zvečan	Poljoprivreda	203.700,00
158	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Eksproprijacija zemljišta i izgradnja omladinskog centra	Zvečan	Infrastruktura	355.600,00
159	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Čišćenje nelegalne industrijske deponije "Gate"	Zvečan	Infrastruktura	97.000,00
160	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zvečan	Izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže, mreže snabdevanja električnom energijom i putne infrastrukture u naselju Korilje	Zvečan	Infrastruktura	289.189,00
161	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Podrška malim i srednjim preduzećima i razvoj poljoprivrede	Leposavić	Ekonomski razvoj	544.985,00
162	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Izgradnja i obnova objekata za kulturne i sportske aktivnosti	Leposavić	Infrastruktura	220.497,00
163	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Izgradnja i obnova nekategorizovanih lokalnih puteva	Leposavić	Infrastruktura	280.897,00
164	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Izgradnja i obnova nekategorizovanih lokalnih puteva	Leposavić	Infrastruktura	414.650,00
165	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Kupovina dodatne opreme za dečje obdanište	Leposavić	Nabavka opreme	60.253,20
166	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Leposavić	Oprema za dečje obdanište	Leposavić	Nabavka opreme	140.000,00
167	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zubin Potok	Izgradnja zatvorenog bazena	Zubin Potok	Infrastruktura	439.695,00
168	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zubin Potok	Ekonomski razvoj opštine	Zubin Potok	Ekonomski razvoj	409.000,00
169	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zubin Potok	Izgradnja atletske arene	Zubin Potok	Infrastruktura	122.604,00
170	Fond za razvoj severa Kosova	Opština Zubin Potok	Obnova mreže lokalnih puteva	Zubin Potok	Infrastruktura	426.233,00
171	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Novica Vlašković i Radoš Vlašković	Proizvodnja organskog meda i pogačica za dodatnu ishranu pčela	Zvečan	Poljoprivreda	29.419,00
172	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Milan Vulović	Izgradnja farme	Leposavić	Poljoprivreda	27.000,00
173	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ljubiša Milosavljević	Pčelarstvo i pčelinji proizvodi u Leposaviću	Leposavić	Poljoprivreda	26.288,00

174	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ljubša Stefanović	Podrška mladim farmerima i polunaturalnim farmama	Leposavić	Poljoprivreda	29.380,00
175	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Živojin Marjanović	Ruralni razvoj sela Borčani kroz proizvodnju organske hrane - Poljoprivredno domaćinstvo "Ekom"	Zvečan	Poljoprivreda	29.870,00
176	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ljubša Radonjić	Promovisanje stočarstva i dostizanje viših standrada	Leposavić	Poljoprivreda	29.900,00
177	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Radosav Lazarević	Farma svinja	Zvečan	Poljoprivreda	20.000,00
178	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Nebojša Gvozdić	Rashladna jedinica kao podrška opštini Zvečan u proizvodnji aronije	Zvečan	Poljoprivreda	28.000,00
179	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Radoica Trboljevac	Uzgajanje heljde i proizvodnja heljdinog meda	Leposavić	Poljoprivreda	27.740,00
180	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Peppermint International	Industrijska proizvodnja eteričnih ulja i biljnih ekstata	Severna Mitrovica	Poljoprivreda	250.000,00
181	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	P.G.P 'Kolašin'	Automatizovana proizvodna linija za integralna peciva	Zubin Potok	Poljoprivreda	242.900,00
182	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Friends of Youth	Početnički biznisi za sve	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	207.894,11
183	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan i Opština Leposavić i Centar za Razvoj Lokalnih Sredina Kosovska Mitrovica	Razvoj poljoprivrednih zadruga	Zvečan/ Leposavić	Ekonomski razvoj	321.468,22
184	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe - REC i Riinvest Institute	Povećanje konkurentnosti i razvoj kapaciteta na severu Kosova kroz bezbedivanje dodatnih grantova za sve biznise, unapređivanje njihovog umrežavanja i promociju lokalnih proizvođača	Sever Kosova	Ekonomski razvoj	270.000,00
185	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan	Rekonstrukcija i dogradnja kanizacionog sistema u Zvečanu	Zvečan	Infrastruktura	396.857,04
186	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan	Rekonstrukcija i dogradnja sekundarne vodovodne mreže u Zvečanu	Zvečan	Infrastruktura	457.668,02
187	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Severna Mitrovica	Zelena Mitrovica	Severna Mitrovica	Infrastruktura	415.129,80
188	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Severna Mitrovica	Zdravstveni centar Mitrovica	Severna Mitrovica	Infrastruktura	384.456,73
189	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Severna Mitrovica	Autobuska stanica Mitrovica	Severna Mitrovica	Infrastruktura	433.618,91
190	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Leposavić	Renoviranje ambulante u Lešku	Leposavić	Infrastruktura	462.951,37
191	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Leposavić	Rekonstrukcija lokalnih puteva i ulica u Leposaviću	Leposavić	Infrastruktura	484.807,49
192	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Leposavić	Rekonstrukcija javnog trga u Sočanici	Leposavić	Infrastruktura	421.005,08
193	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Marko Kompirović	Ponovno pokretanje farme ovaca - Mošnica	Leposavić	Poljoprivreda	38.494,80
194	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'NAJA'	Izradnja plastenika za proizvodnju povrća sa prostorijom za uzgoj	Leposavić	Poljoprivreda	35.000,00

195	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Besim KURTI	Podrška ekonomskom razvoju severa Kosova kroz direktna ulaganja u povećanje broja farmi koza	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.967,66
196	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Dragić Vulović	Appearance of the building for fattening pigs'	Leposavić	Poljoprivreda	49.000,00
197	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Bejtullah Kurti	Proširenje farme	Zubin Potok	Poljoprivreda	40.000,00
198	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Milomir Ilić	Uzgoj ovaca	Leposavić	Poljoprivreda	48.000,00
199	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Nevenka Damjanović	Rekonstrukcija farme za uzgoj krava muzara	Leposavić	Poljoprivreda	45.000,00
200	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Samir Hasanović	Farma za uzgoj tovnih teladi	Leposavić	Poljoprivreda	47.850,00
201	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Siniša Radosavljević	Rekonstrukcija stambenih objekata u svrhu razvoja ruralnog turizma	Leposavić	Poljoprivreda	47.500,00
202	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Radisav Trifunović	Uzgoj pčela	Leposavić	Poljoprivreda	48.698,04
203	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ivan Nedeljković	Plantaža lešnika	Zvečan	Poljoprivreda	46.896,02
204	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Nasuf Hajrullahu	Uzgoj organskih proizvoda	Leposavić	Poljoprivreda	38.000,00
205	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Milan Trifunović	Rekonstrukcija farme za uzgoj stoke - porodična farma "Trifunović"	Leposavić	Poljoprivreda	33.254,00
206	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'CAKO'	Organska proizvodnja jaja i pilećeg mesa	Leposavić	Poljoprivreda	45.905,00
207	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'LAKI' Farma	Dogradnja i renoviranje farme koza - farma "Laki"	Zvečan	Poljoprivreda	45.715,24
208	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Dejan Miletić	Uzgoj svinja	Zvečan	Poljoprivreda	49.803,94
209	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Stanoje Premović	Uzgoj krava muzara	Zvečan	Poljoprivreda	42.875,00
210	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ramadan Kahrirmani	Jačanje poljoprivrede na severu Kosova - Zubin Potok	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.967,66
211	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Muharem JAKUPI	Ekonomski razvoj severa Kosova kroz jačanje poljoprivrede	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.911,49
212	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Dobrosav Sovrić	Kupovina poljoprivrednih mašina za unapređivanje poljoprivrednog gazdinstva	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.800,00
213	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Momcilo Ralović	Izgradnja ribnika	Leposavić	Poljoprivreda	45.000,00
214	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Farma 'GRADINA'	Prerada biljaka, voća i povrća korišćenjem solarnog pogona	Leposavić	Poljoprivreda	50.000,00
215	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Nexhmedin Kahrirmani	Proizvodnja šafrana u severnom regionu	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.995,75
216	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Milijan Milenković	Uzgoj tovnih bikova	Leposavić	Poljoprivreda	49.885,22
217	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Hisni Ferizi	Plodan Sever - Razvoj poljoprivrede u severnom regionu	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.153,13
218	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Ljubiša Pešaković	Proizvodnja meda i proizvoda od meda	Leposavić	Poljoprivreda	49.787,84

219	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Farma 'CVETKOVIĆ'	Komercijalna proizvodnja borovnica	Leposavić	Poljoprivreda	49.983,39
220	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Hamide Kahrmani	Sitno voće i lešnik na obalama severnog regiona	Zubin Potok	Poljoprivreda	49.995,75
221	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Dragan Vukašinović	Osnivanje komercijalne mlekarne	Leposavić	Poljoprivreda	40.050,00
222	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP MILK-KOS i Momčilo Tomović	Zasad i proizvodnja malina, jagoda i borovnica	Severna Mitrovica	Poljoprivreda	39.557,00
223	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	U.P. Zubin Potok	Agro Sistem ZubinPotok II – Podriška preradi voća i povrća na severu Kosova	Zubin Potok	Poljoprivreda	319.800,00
224	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	"Hermilk" D.O.O.	Proizvodnja, prerada i izvoz šampinjona	Leposavić	Poljoprivreda	243.440,00
225	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	STR "AS Promet"	Unapređivanje tehnologije proizvodnje, podizanje proizvodnih kapaciteta i primena sistema za kontrolu kvaliteta hrane u preradivačkoj fabrici u Leposaviću	Leposavić	Poljoprivreda	185.760,00
226	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Misija ljudi dobre volje i Friends of Youth	Zapošljavanje i razvoj inovativnog poslovanja	Zvečan	Ekonomski razvoj	342.000,00
227	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	D&G Solutions i Community Building Mitrovica	Kancelarija za ubrzan razvoj biznisa Severnog Kosova – Servis za jačanje ekonomije i preduzetništva	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	400.000,00
228	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	VGN NET	Digitalizacija kablovske televizije	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	76.250,00
229	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	P.P. "TILLCO STUDIO"	Ulaganje u kreativne industrije	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	65.970,00
230	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Breza'	Unapređivanje fabrike Breza uvođenjem novih tehnologija i proizvoda - čokoladice i čokoladni krem	Leposavić	Ekonomski razvoj	39.290,00
231	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP "Bos-Val"	Proširivanje poslovnih kapaciteta i uvođenje proizvoda visokog kvaliteta u severnom regionu	Zvečan	Ekonomski razvoj	99.995,99
232	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Delta Invest'	Nabavka test opreme za tehnički pregled motornih vozila	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	30.000,00
233	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	P.E. Auto servis 'Banović-93'	Proširivanje spektra usluga u auto servisu Banović	Zvečan	Ekonomski razvoj	54.350,00
234	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Trgopromet DOO Žerovnica	Uvođenje mašina za reciklažu metalnih proizvoda	Zvečan	Ekonomski razvoj	100.000,00
235	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Stolarska radionica Godži	Proširivanje kapaciteta stolarske radionice	Zvečan	Ekonomski razvoj	70.000,00
236	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Ibarcop'	'The supply of rotatory stone grinder (splitter)'	Leposavić	Ekonomski razvoj	56.320,00
237	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP KEKA	Centar za digitalno štampanje	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	81.500,00
238	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Flet'	Proizvodnja kartonske ambalaže	Zvečan	Ekonomski razvoj	58.670,86
239	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Veternik'	Unapređenje kompanije za pružanje usluga kablovske televizije i interneta	Zubin Potok	Ekonomski razvoj	41.170,66

240	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	LAHU shpk	Unapređivanje proizvodne tehnologije za proizvodnju PVC stolarije	Zubin Potok	Ekonomski razvoj	75.445,50
241	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP Jugo'	Ekološke papirne ambalaže	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	53.784,60
242	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	P.P. "REMIX-PAK"	Servis za profesionalno pakovanje	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	72.579,24
243	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	PP 'Omega'	Proširivanje proizvodnje metalnih proizvoda, proizvodne i prerađivačke tehnologije kroz tehnološki napredak	Zvečan	Ekonomski razvoj	34.750,00
244	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	P.P. Univers	Fabrika PVC i ALU stolarije	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	100.000,00
245	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NVO Zensko Pravo i NVO Kolo srpskih sestara	Žene zajedno za osnaživanje	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	121.580,00
246	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NVO Aktiv i NVO Centar za mir i toleranciju	Jačanje kapaciteta civilnog društva kako bi efektivnije uticali na proces donošenja odluka	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	121.500,00
247	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NVO Centar poslodavčkih inicijativa i Centar za razvoj poslovanja Kragujevac	Civic-Public Social Partnership Project (CPSP Project)	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	60.769,80
248	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	OJAZAS i Centar za osnaživanje mladih	Jačanje kapaciteta za neformalno i integrisano obrazovanje na severu Kosova	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	80.310,83
249	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NGO Akcija Zajednicke Pomoci – AZP	North City Jazz&Blues Festival u Zvečanu	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	51.348,84
250	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Save the Children International - Association of Paraplegics and Paralysed Children – HandiKOS and - Save the Children Sweden (Rädda Barnens Riksförbund)	Promovisanje društvene inkluzije u opštinama na severu Kosova	Sever Kosova	Nevladine organizacije	150.000,00
251	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NVO Inicijativa mladih	Podrška preduzetničkim inicijativama	Zubin Potok	Ekonomski razvoj	286.458,80
252	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NVO Misija ljudi dobre volje	Razvoj proizvodnje i prerade voća i povrća u Leposaviću	Leposavić	Poljoprivreda	292.389,63
253	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NGO Kosovo Relief Committee	Agro sistem Zubin Potok	Zubin Potok	Poljoprivreda	370.000,00
254	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zubin Potok	Razvoj turizma u Zubinom Potoku - OUTDOOR IN	Zubin Potok	Ekonomski razvoj	381.722,37
255	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	NGO from South, Community Building Mitrovica (CBM) together with and NGO from North, Centre for Resources Youth and Media (CRYM).	Civilno društvo te posmatra - zahtev za odgovornost i transparentnost na lokalnom nivou	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	249.000,00

256	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Norma and Women's Rights NGO (from Mitrovica North).	Pracnje rada javnih institucija u implementaciji porodičnog prava	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	242.000,00
257	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Udruženje za mir, Kosovo	Reintegracija i resocijalizacija zatvorenika u Mitrovačkom pritvornom centru	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	28.600,00
258	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Democratization Education Advocacy Kosovo DEA In partnership with Scout Group "Kota 797"	Unapređivanje standarda za zaštitu životne sredine u 4 opštine na severu Kosova	Zvečan	Nevladine organizacije	29.493,00
259	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Svetionik i Caritas Češka Republika	Želim i ja to mogu	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	30.000,00
260	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Evropski centar za manjinska pitanja na Kosovu	Oznaživanje nesrpskih organizacija civilnog društva na severu Kosova	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	29.990,94
261	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Institut za teritorijalni ekonomski razvoj	Dijalog o javnim politikama i razvojne aktivnosti za bolju zaštitu životne sredine	Zubin Potok	Nevladine organizacije	30.000,00
262	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Centar za orijentaciju društva	Lokalno inkluzivno planiranje	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	30.000,00
263	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Centar za orijentaciju društva, Centar za mir i toleranciju i budućnost bez straha	Zajednički glas	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	193.914,00
264	Kancelarija Evropske unije na Kosovu		Open Justice in Kosovo	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	190.270,84
265	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Mitrovica rok škola i Muzičari bez granica	EIDHR 2012 - Mitrovica Rock School 2014-2015	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	150.000,00
266	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Regionalna razvojna agencija Sever	Podrška Regionalnoj razvojnoj agenciji Sever	Severna Mitrovica	Ekonomski razvoj	244.906,83
267	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zubin Potok	Dom zdravlja	Zubin Potok	Infrastruktura	399.125,00
268	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Leposavić	Sportski centar	Leposavić	Infrastruktura	678.012,00
269	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Leposavić	Dečje obdanište	Leposavić	Infrastruktura	534.000,00
270	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zubin Potok	Novi deo osnovne škole	Zubin Potok	Infrastruktura	740.000,00
271	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan	Rekonstrukcija osnovne škole	Zvečan	Infrastruktura	340.000,00
272	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zubin Potok	Rekonstrukcija puta Zubin Potok - Dren	Zubin Potok	Infrastruktura	1.600.000,00
273	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan	Sportska hala	Zvečan	Infrastruktura	2.000.000,00
274	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Severna Mitrovica	Zgrada opštine	Severna Mitrovica	Infrastruktura	1.200.000,00
275	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Severna Mitrovica	Rekonstrukcija centra za detention	Severna Mitrovica	Infrastruktura	300.000,00

276	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Sever Kosova	Infrastrukturni projekti	Sever Kosova	Infrastruktura	23.000.000,00
277	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Opština Zvečan	Regionalna deponija	Zvečan	Infrastruktura	5.247.339,08
278	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	IOM	Šetalište na tvrđavi Zvečan	Zvečan	Infrastruktura	106.000,00
279	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	IOM	Stepenice na Gradini	Zubin Potok	Infrastruktura	190.000,00
280	Kancelarija Evropske unije na Kosovu		Podrška Univerzitetu u Mitrovici	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	1.000.000,00
281	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	SPARK	Podrška Međunarodnom poslovnom koledžu u Mitrovici	Severna Mitrovica	Nevladine organizacije	1.000.000,00
282	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	Mercy Corps	EU-Mitrovicë/a RAE Support Initiative II (EU-MRSI II) Closure of Leposavic/q Camp	Leposavić	Nevladine organizacije	1.530.000,00
283	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	IOM	Program za stabilizaciju zajednice II		Nevladine organizacije	153.000,00
284	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	IOM	Program za stabilizaciju zajednice III		Nevladine organizacije	2.000.000,00
285	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	HULLA & CO HUMAN DYNAMICS KG	Podrška sudskom i tužilačkom veću Kosova		Nevladine organizacije	180.000,00
286	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	BUSINESS AND STRATEGIES IN EUROPE	Podrška agenciji za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanim imovinom		Nevladine organizacije	100.000,00
287	Kancelarija Evropske unije na Kosovu	British Council	Osnazivanje uloge civilnog društva u procesu upravljanja i pružanja usluga		Nevladine organizacije	500.000,00

**INSTITUT ZA TERITORIJALNI
EKONOMSKI RAZVOJ (INTER)**

KOLAŠINSKIH KNEŽEVA BB

ZUBIN POTOK

OFFICE@REGIONALNIRAZVOJ.ORG

WWW.REGIONALNIRAZVOJ.ORG

